

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 19. novembra 1967

Leto XXIII. - Št. 274 (6858)

Pred kongresom KD

Pomemben napredek leve in splošno poudarjanje naprednejših stališč v nasprotju z nameni tajnika Krščanske demokracije Rumorja, ki je hotel premakniti os stranke proti desni

V četrtek se prične v Milanu kongres Krščanske demokracije, ki zavzema izredno mesto v italijanskem političnem življenju, saj je od povojnega razdobja osrednja politična sila na oblasti in je svoj pretežni vpliv ohranila tudi z novim političnim zavzetostim s socialisti. Nič ne kaže, da bi se po političnih volitvah prihodnjega maja to stanje spremenilo, in je zato se toliko bolj zanimivo, kakšne orientacije izhajajo iz dosedanjih predkongresnih razprav.

Delegati na kongres so že izvolili v skoro vseh pokrajinskih federacijah; danes in jutri bodo samo še štirje predkongresi, ki pa ne bodo bistveno spremenili do sedaj utrjenega razmerja sil.

Na videz ima Rumor za seboj trdno večino, saj je do sedaj prejel nekaj čez 70 odst. glasov, sledi levica z 22 odst. in novost Taviani s svojo skupino s skoro 8 odstotki.

Resnično razmerje sil in premiki pa dajejo nekoliko drugačno podobo. Levica je občutno napredovala, saj je na zadnjem kongresu KD predstavljala samo 19,59 odst. članstva KD, sedaj pa po podatkih tajništva stranke (ki je v relikvi Rumorja) več kot 22 odst. po podatkih levice same pa več kot 24 odst. Razlika med temi podatki je možna, saj nastopa v raznih pokrajinskih vrsta krajevnih list, katerih politična orientacija ni povsem jasno in dokončno opredeljena.

Se bolj zapleteni in pomembni pa so premiki v večini sa mi, kjer so se Rumorjevi načrti v celoti razblinili. Načrt je bil dokaj preprost: ustvariti veliko koncentracijo, ki naj z geslom o premostitvi struj v stranki izolira levico in ustvari dejanski premik proti desni, tako da bi postal neoporen kandidat za novega predsednika vlade Rumor sam in bi se celotna os vladne politike leve sredine premaknila za novo stopničko proti desni.

To ni prvi tak manever in ni tudi prvikrat povezan z Rumorjevim imenom, saj je njegova ezasluga propad pred vlado leve sredine s Fanfani na čelu, ki je bila najmoj radikalna in nato postopno evolucija leve sredine v ujemnejše vode, opustitev revolucionarnih reform, kot je bila na primer nacionalizacija električne industrije, zavlačevanje reševanja kritičnih vprašanj in podobno.

Sedaj bi bilo treba narediti ponoven korak v tej smeri, za kar bi zmagoviti zaključek kongresa z Rumorjem na čelu predstavljali prvi in istočasno tudi odločni korak, saj nihče resno ne računa na večje premike na prihodnjih političnih volitvah in bodoča programska usmeritev vlade je torej bolj odvisna od razmerja sil v strankah samih kot od razmerja sil med strankami.

Nepričakovan porast levice in tudi odkrit spopad Taviani z vsemogočnim tajnikom stranke in povrh njegove izreden uspeh za predstavljajo že prvo oviro za predstavljeni zaključek. Pri tem je zlasti značilen Tavianijev uspeh, saj so vsi pričakovali, da bo prejel kakih šestdeset tisoč glasov in ne več kot dvajset delegatov, prejel pa je dvakrat več.

Nič manj pa ni postal aktiven Colombo, ki je sicer ostal v veliki koalicijski tajnika stranke, ki pa je vneto obdeloval svoj lastni «fverd» in je za to priložnost povsem pozabil na smerjenjo govoric, temveč se odkrito spogleduje z levico in se je spremenil v odličnega progresista. Očitno ve, kam pihava splošni veter, in očitno postavlja v prvo vrsto lastno kandidaturu za predsednika vlade.

Končno so tu še fanfanijevi in morotejci, ki so vsi, iz sicer različnih razlogov, povezani z Rumorjem in listi, so pa prav tako iz različnih razlogov

njemu odločno nasproti. Na vsak način pa je bila njih predkongresna govornica odločno levičarska in s tem tudi v odličnem nasprotju s tajnikom stranke.

Večina se je torej razbila na stvarne struje, pa čeprav je vse skupaj pokrito s plaščem formalne enotnosti v veliki oseranji; struji tajnika stranke. Dejansko je torej dobra tretjina stranke odkrito na levih pozicijah, od ostalih dveh tretjin pa dober del nadzoruje Colombo, Fanfani in Moro s svojimi skupinami, tajnik stranke Rumor pa je celo v manjšini.

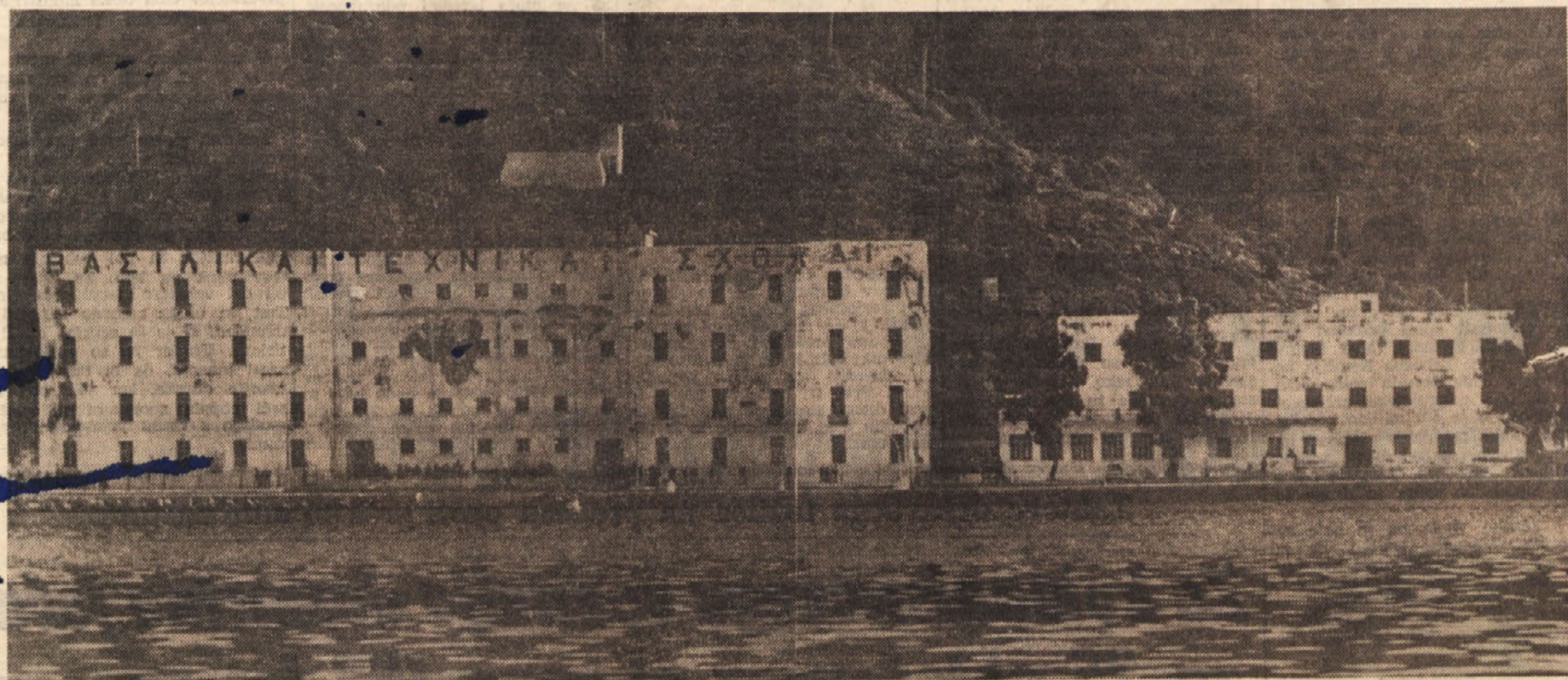
Posledice bodo nujno tudi politične in bo KD prisiljena tudi na političnih volitvah zagovarjati sodelovanje s socialisti, kot zahteva Moro in bo morala opustiti protisocialistično tematiko, kot sta jo že napovedovala Rumor in njegov namestnik Piccoli.

Vse te predkongresne mahinacije pa imajo nekatere skupne politične značilnosti, ki so v skladu s strukturo stranke. KD ima nedvomno široko ljudsko bazo in so se prevladovali vedno v zgodovini njenih kongresov, kadar je šlo za izraz politične orientacije njene članstva, širši in naprednejši koncepti ter je bila desnica v stranki poražena.

Povsem drugače pa stoji stvar v vodstvu stranke, ki je heterogena, je povezuje samo vera, nima lastne trdno izdelane enotne ideologije in stališč do socialnih, gospodarskih in drugih vprašanj. Takrat pa pridejo na dan interesi in povezuje vodstva z velikim kapitalom, interesi Vatikanu kot države, povezanost s politiko določenih krogov ZDA (ni zamalen pred kongresom tekkel Rumor v Ameriko), skratka vse se pomiri in politika stranke nekako neopazno prične drseti proti desni.

Zato lahko pričakujemo, da bo na kongresu Rumor bil v resnih težavah, levica se bo še okrepila, ker bo potegnila nove glasove predstavnikov, ki so bili izvoljeni na samostojnih krajevnih listah. Vendar na bo velika skupna lista prejela veliko večino, sprejeh bo nekaj odločnejših resolucij. do bistvene premika pa verjetno ne bo prišlo in se bo šele po kongresu pričel boj med raznimi prvakmi za bodoče mesto predsednika vlade in s tem tudi bila na primer nacionalizacija električne industrije, zavlačevanje reševanja kritičnih vprašanj in podobno.

Bogo Samsa



Koncentracijsko taborišče na otoku Leros v Grčiji, kamor pošilja grška fašistična vlada številne politične voditelje in nasprotnike tega režima, ki so se povezali v «patriotično fronto»

NAPETOST NA CIPRU NEVARNO NARAŠČA

Turški parlament je odobril pooblastilo vladi da lahko pošlje turške vojake na Ciper

Premiki čet na obeh straneh meje med Grčijo in Turčijo - Grivas so poklicali v Atene V Ankari govorijo o možnosti turško-grške vojne - Poročilo U Tanta varnostnemu svetu

ATENE, 18. — Grška tiskovna agencija je javila, da je po veljnih narodne straže na Cipru general Grivas prišel dnevno v Atene, kjer bo ostal več dni in se bo posvetoval z grškimi voditelji. Zjutraj se, da ga je v Atene poklicala grška vlada.

Ciprski radio in predstavnik vlade sta danes javila, da so turška letala danes štirikrat kršila ciprski zračni prostor. Ciprska vlada je javila, da bo dala navodila svojemu predstavniku v OZN, da protestira proti tem kršitvam.

Pozneje je atenska tiskovna agencija javila, da niso še potrdili Grivasovega prihoda v Atene. Ba je je Grivas še vedno na Cipru. Medtem napetost na Cipru narašča. V Nikoziji so bili štirje Grki ranjeni med zadnjimi spopadi na «zeleni črti», ki loči turški in grški sektor. Turki so danes začeli trikrat streljati.

Številni politični opazovalci pa trdijo, da so Grivas dokončno odpoklicali v zvezi s spopadi med Turki in Grki v zadnjih dneh na Cipru. Turški listi, ki izhajajo na Cipru, so danes celo pisali, da je bil Grivas aretiran, ter zahtevali njegovo odstranitev z otoka.

Sinoči je bil na otoku nov incident. Turki so streljali z neke utrjene postojanke in napetost je znova naglo narasla. Streljanje je bilo trajalo eno uro.

V Ankari je bil davi sestanek voditeljev turške vojske, ki mu je predsedoval načelnik glavnega štaba general Tural, in kateremu so se pozneje pridružili predsednik vlade ter zunanji minister

govornost za hude incidente na Cipru pade nanj. Nota našteva ukrepe, ki bi jih morala Grčija sprejeti za normalizacijo na otoku. Zdi se, da Turčija zahteva odškodnino ciprskim Turkom, ki so imeli človeške izgube in materialno škodo med zadnjim spopadom. Ponoči je turški zunanji minister poklical v svoj urad turizma ameriškega poslanika.

Turški tisk pa soglasno obtožuje

Demirelovo vlado, da je pokazala šibkost, češ da je zgubila priložnost za vojaško intervencijo na Cipru zaradi zadnjih incidentov. Turška vojska je še vedno v pripravljenosti. Nekaj dni preden je bil Grčija zbra svoje vojake na Egejskih otokih. V Atenah pa govorijo o poročilih iz Soluna, da se turške čete zbirajo na grški meji na področju Marice. Na istem področju pa se

po omenjenih trditvah opažajo premiki čet tudi na grški strani. Turški grška vojska je še vedno v pripravljenosti.

Grška vlada je danes objavila sporočilo, v katerem pravi, da je zaradi razvoja na Cipru sprejela vse potrebne ukrepe. Grška vojska je v pripravljenosti, grški voditelji so se danes večkrat se-

(Nadaljevanje na 2. strani)

VSEDRŽAVNI KONGRES ZDRUŽENJA BIVŠIH DEPORTIRANCEV IN NACISTIČNIH TABORIŠČIH

Govor predsednika Piera Caleffija Pozdrav tržaškega delegata A. Bubnič

SESTO SAN GIOVANNI (Milan), 18. — Danes se je začel peti vsedržavni kongres Zdrženja bivših političnih deportirancev in nacističnih taboriščih, na katerem sodeluje tudi delegat iz Trsta tov. Albin Bubnič.

Najprej so delegati položili venec k spomeniku padlim in nato se je 250 delegatov iz vseh krajev Italije zbralo skupno s predstavniki oblasti v dvorani občinskega sveta, kjer so poslušali govoritvo o grškem napadu na Ciper, bodite gotovi, da bo izbruhnila vojna z Grčijo.

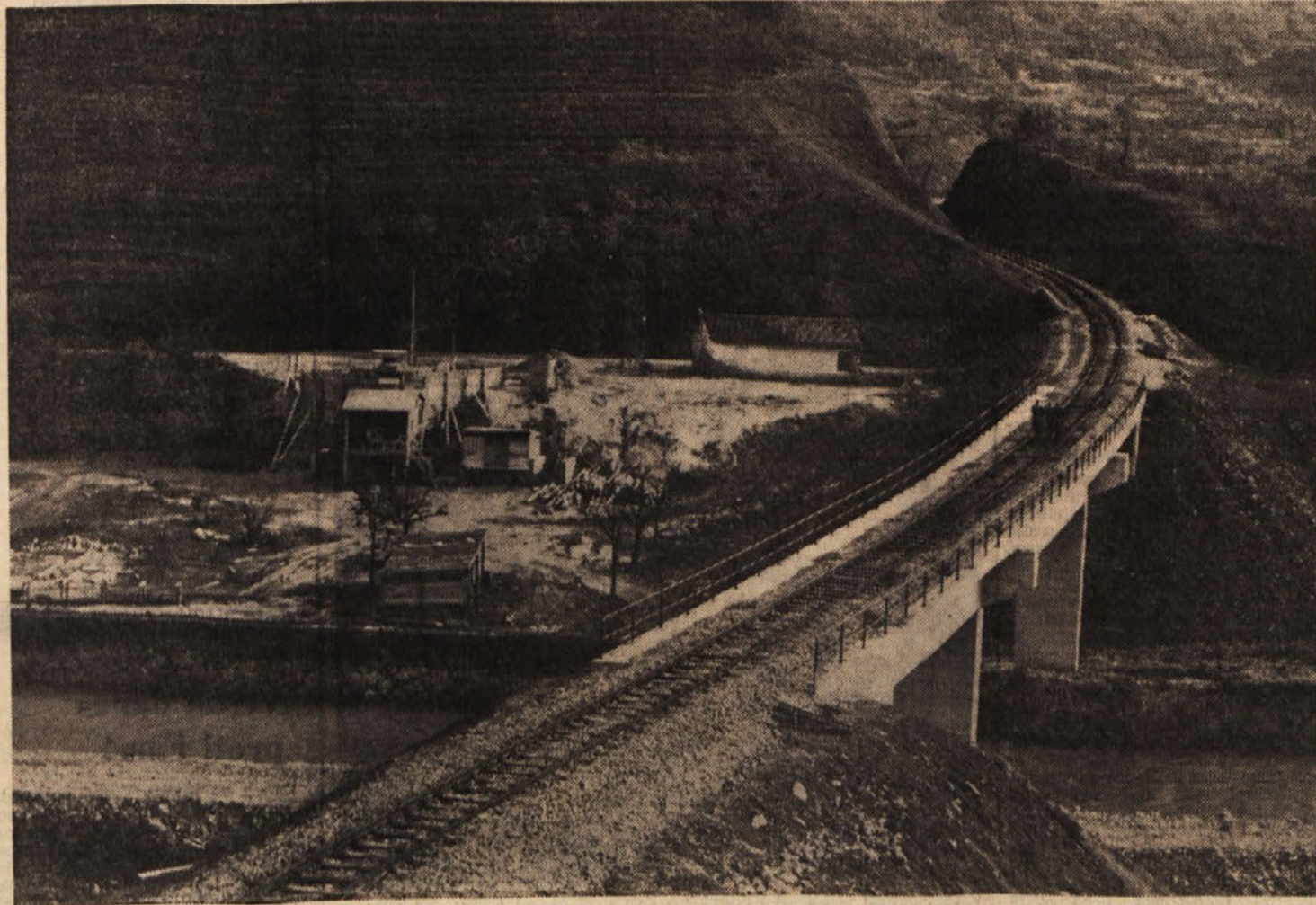
Zvedelo se je, da je turška nota Grčiji zelo ostra. Med drugim je rečeno, da «Grčija v zadnjih dneh sistematično kompromitira turško-grške odnose, in da od-

zdrave in najbolje želje za uspeh tega kongresa v izrnu slovenskih članov naše organizacije, bivših slovenskih deportirancev in svojev umrlih v nacističnih taboriščih.

Tovarištvu, vsebinsko osvobodilne borbe, ki nas je tržila v taboriščih smrti, se globoko čujemo, in nam je drago, ko se spe srečamo, ne glede na jezik ali politično pripadnost.

Nadaljeval je v italijanščini: «Tudi ob tej priložnosti sem se hotel izraziti v slovensčini, v svojem materinem jeziku, v materinem jeziku številnih naših nesrečnih tovarišev, o katerih ni ostalo drugega nego spomin — da poudarim eno od načel, eno od pravic, za katere smo se borili, šil v fašistične zapore, na otočke in bili obsojeni pred posebnim sodiščem. Tudi ob tej priložnosti vam moram reči, dragi prijatelji in tovariši, pa moramo mi Slovenci, ki živimo v okviru italijanske republike, ki je izšla iz odpora, še nadaljevati našo borbo za priznanje vseh tistih pravic, ki so določene v italijanski ustavi. Ne bom jih našteval, tudi zaradi tega, ker so tistemu, ki more in bi moral o tem odločiti — popolnoma in že zdavnaj znane. Toda hotel sem to na kratko omeniti, ker se udeležujem kot delegat vsedržavnega kongresa Zdrženja odpora. Nekaj je bilo v zadnjih letih storjenega, toda storiti je treba še mnogo. Naše združenje ni številčno močno kot kaka sindikalna organizacija ali stranka, toda ima moralno silo, ki presega ga številno in dolžnosti. Dolžnost nas in naše organizacije je varovati in braniti vrednote odpora, delati in boriti se, da bodo te vrednote podlaga in kvas našega socialnega in kulturnega življenja, delati in boriti se, da se ne bi nikoli več in nikjer na svetu ponovili zločini in grozote taboriščih smrti. Zato da bi človeštvo živelo v miru in napredku. V tej borbi so Slovenci in vedno bodo ob strani vseh tistih, ki iskreno delujejo za vzajemno razumevanje med narodi, za mir na svetu.

Hočemo bratsko sožitje med narodi, mir na vsem svetu!»



Železniška proga od Prešnice do Koprja je že dograjena in od četrta vozijo po njej vlaki iz koprškega pristanišča. Uradna slovesnost pa bo 2. decembra v Koprju. Slika kaže most čez Rižano

K spominski svečanosti

Ob 40-letnici razpusitve mladinskih društev

Prihodnjo soboto, dne 25. t.m. bo pod okriljem prosvetnega društva Slavko Skamperle organiziral Odbor bivših mladinskih društev v dvorani na stadionu Prvi maj svečanost, posvečeno spominu, ko so pred 40 leti fašistične oblasti nasilno in čez noč razpusitve vsa še preostala slovenska in hrvaška prosvetna društva ter ustanove. Ta prepev je prizadela čez zlasti mladino, saj je edino še ta v takratni dobi s svojim žilavim in nadvse aktivnim delom sestavljala uspešen je proti nasilnemu fašističnemu raznarodovanju.

Prav še pred kratkim se je Primorski dnevnik spomnil tedanjih časov ter objavil potek dogodkov, ki so privedli do razpusitve društev, in tudi posledice, ki so zaradi razpusitve nastale. To pot pa bi hotel navesti nekaj dokazov, ki pričajo, kako so bila mladinska društva zaradi svoje aktivnosti predmet stalne oblastvene pozornosti in kako so bila nekatera teh zato razpusitve še pred letom 1927, kar je bilo odvisno od večje ali manjše vneme krajevnih oblasti, katerih mnenje je bilo pri tem odločilno. Tako n.p.r. je bilo razpusitveno že v letu 1926 mladinsko društvo Kovčiči, mladinsko društvo v Barokovljah, mladinsko društvo Zorja v Rojnu ter mladinsko društvo Jadran v Dekanih. Od tega poslednjega mladinskega društva se nam še ohranil originalni razpusitveni dekret istrske prefekture oblasti. Zaradi zanimivega utemeljevanja te razpusitvene odločbe navajamo vsebinsko, ki se v prevodu glasi:

Odd. 437 IN.G.P.S.

PREFEKT ISTRSKE POKRAJINE

V zvezi s poročilom koprškega podprefekta, iz katerega je posneti, da mladinski krožek «Jadrani» iz Dekanov, ki združuje nepopolnživje slovenske elemente, vrši izrecno protidržavno dejavnost.

Ker se v prostorih tega krožka pogosto vršijo številni sestanki in ker agitatorka Kosmina Zora iz Dekanov vrši med člani krožka najbolj aktivno protidržavno propagando;

Ker se je veliko število članov, ki jih je vodila Zora Kosmina, udeležilo dne 13. maja procesije v Škofljah poje slovenske narodne himne in z namenom protidržavne propagande;

Ker so 17. t.m. zvečer imeli člani spet sestanek s protidržavnimi nameni, kateremu sta predsedovala Kosmina Zora in prof. Kosolet Josip, znani protidržavni agitator;

Ker je zadržanje članov imenovanega krožka povzročilo v zdravem delu vsakega prebivalstva najbolj živo nezadovoljstvo, ki je bilo brzdano doslej od koprških političnih oblasti;

Ker je razburjenje dobromiselnih državljanov tako, da se je batil javnih nemirov;

Ker razlogi javne varnosti in javnega reda zahtevajo hiter in učinkovit ukrep;

Se po členu 3 občinskega in pokrajinskega zakona

ODLOČA:

Mladinski prosvetni krožek «Jadrani» v Dekanih je razpusitva.

Pulj, 30. julija 1926 Prefekt: Cassini

Podprefekt v Koprju naj skrbi za izvedbo tega sklepa.»

Iz tega razpusitvenega dekreta izhaja predvsem to, da so mladinska društva posegla s svojo dejavnostjo prav na vsa področja mladinskega društva se ore: niso omejevala samo na članske sestanke, ki so jih imeli redno vsak teden, na predavanja ter na udeleževanje članov v raznih številnih društvenih odsekih temveč so se trudila povsod tam, kjer je nadaljevanje tradicije zahtevalo, da se slovenski jezik ohrani. Člani mladinskega društva Jadran so se gotovo udeležili v celoti vsake procesije in to morda niti ne toliko iz zgolj verskih nagibov, kolikor zaradi slovenskega prta zamega. Saj razpusitveni odkol izrecno omenja, da so se v procesiji prepe slovenske narodne himne z namenom protidržavne propagande, kar pa gotovo ni bilo res. Že to, da je vsaka mladina pela v procesiji po slovensko, kakor se je dej tudi v tisti vedno pelo, je predstavljalo za fašistično oblast hudo oviro v njenih raznarodovalnih naporih.

Pa še nekaj nam ta razpusitveni odkol dokazuje. Odkriva namreč resnico, da mladinska društva niso bila nikdar dete te ali one politične struje, tega ali onega sve-

Milko Škrab

(Nadaljevanje na 2. strani)

KONEC DOLGE NEGOTOVOSTI

Funt šterling razvrednoten za 14,3 odst. Funtu sledita tudi danska krona in irski funt

Posojilo 1400 milijonov dolarjev mednarodnega denar- nega sklada Veliki Britaniji - Vrsta drastičnih ukrepov

LONDON, 18. — Nocoj so uradno javili, da je Velika Britanija razvrednotila funt šterling za 14,3 odst.

Finančni minister je javil, da bo pariteta funta z ameriškim dolarjem, ki je znašala 2,8 dolarjev šterling od leta 1948, sedaj znaša 2,40.

V ponedeljek bodo banke zaprte. Obrestna mera se takoj zviša od 6,5 na 8 odst. Razvrednotenje 22,30 danes po srednjeevropskem

Napovedali so druge drastične ukrepe, da se podpre britansko gospodarstvo. Med temi so: nove omejitve kreditov povezane z novim zmanjšanjem vladnih izdatkov. Zaklad je sporočil, da bo vlada zmanjšala izdatke za obrambo za več kot 100 milijonov šterlingov prihodnje leto. Zmanjšali bodo tudi druge javne izdatke, med katerimi investicije v nacionalizirani industriji v skupnem znesku 100 milijonov šterlingov. Povratek na izvoz, ki je do sedaj stal državno skoraj 100 milijonov šterlingov letno, bo ukinit, ker se ne zdi potreben. Velika Britanija je formalno zahtevala od mednarodnega denarnega sklada kredit 1400 milijonov dolarjev in je dobila zagotovilo, da bodo zahteve »takoju ugodno upostevali«.

Mednarodni denarni sklad v Washingtonu je javil, da Irski sledi razvrednotenje britanskega funta.

Iz Kopenhagena poročajo, da je danska vlada sklenila slediti britanskemu funtu in bo zaradi tega razvrednotena danska krona.

V Rimu je italijanski minister za zunanje zadeve sporočil, da so države evropske gospodarske skupnosti, ki so se posvetovale z mednarodnim denarnim skladom, sklenile, da ostane pariteta njihove valute z ameriškim dolarjem nespremenjena.

Uradna pariteta lire do dolarja ostane 625 tri lire; pariteta lire s šterlingom pa bo znašala 1500 lire za šterling namesto dosedanjih 1750 lire za šterling.

Minister je izjavil, da prihajajo današnji dogodki, v trenutku, ko je gospodarsko in finančno stanje Italije trdno. Dejal je dalje, da se rezervne ogromne in da znašajo danes zlatu, valute in krediti do mednarodnega denarnega sklada nad 5400 milijonov dolarjev. Italija nima kratkoročnih dolgov.

Minister je končno izjavil, da današnji dogodki niso prvi nepredvideni. Colombo je bil ves dan v stiku s francoskim ministrom za finance, z bosnijskim ministrom za gospodarstvo, z oblastmi evropske gospodarske skupnosti v Bruslju in z italijanskimi predstavniki v vseh prizadetih prestolnicah. Poleg tega je točno obveščal predsednika republike, predsednika vlade in druge zainteresirane ministre o sklepih, ki so dozorevali. Ves pretekli teden sta ministri Colombo in guvernier Italijanske banke Carlo sledila razvoju dogodkov, da v mejah možnosti prispevata pri reševanju angleških denarnih težav in k zavarovanju italijanskega gospodarstva.

LONDON, 18. — Vlada še vedno vztrajno molči zvezi z vprašanjem funta šterlinga. Zatrjuje se, da se nekateri ministri odločijo uprli novi deflacionistični politiki, in prav to je baje vzrok vztrajnega molka. Ugotavlja se volja v mednarodnih krogih, da podprejo funt šterling, toda verjetno se prav britanska vlada obotavlja. Prevladuje pa mnenje, da bodo morali še pred ponedeljkem sporočiti odločitev, ker bi nadaljnja negotovost zelo negativno vplivala. V Washingtonu se govori, da je svet guvernerjev mednarodnega denarnega sklada imel danes izredno sejo v zvezi z britanskim izredno krizo.

V poučenih krogih v Washingtonu

Ob 40-letnici (Nadaljevanje s 1. strani)

lovnega nazara, temveč da so bila društva, ki so zbirala pod svojo okrilje vsjo slovensko mladino ne gledajo na njeno politično prepričanje. Vsakdo je bil kot član slovenskega občestva v največji nevarnosti, da se potuji in da kot Slovence izgine. V mladinskih društvih je prihajalo do izraza le ena zavest, le en občutek, le eno prepričanje, in sicer, da če se v tistem času za naš narod usodnem izdobju ne združi, bo slovenski narod na Tržaškem, kot del slovenskega naroda, v zelo kratkem času izginit! Iz tega razloga je imeti teden mladinsko gibanje na Tržaškem kot vsenarodno nadstržarsko mladinsko gibanje.

Pripadniki teh nekdanjih mladinskih društev na Tržaškem se bodo torej v soboto zvečer zbrali z namenom, da na svečan način proslavijo to svojo borbo za narodni obstoj, borbo, ki ni nikdar nehala, ne takrat, ko so mladinska društva nasilno razpuščali, in tudi takrat ne, ko so fašistični svinec ugnali življenje štirih mladincev na bazoviški gmajni. Gibanje in borba za obstoj slovenskega naroda v teh krajih se je nadaljevala neopozno vse dalje do narodnoosvobodilnega vstanka, kateremu se nekdanji mladinci pridružili, lahko rečemo, strnjeno.

V soboto zvečer je pričakovati, da se bodo nekdanje mladince in nekdanji mladinci udeležili spomin-ske svečanosti v velikem številu. Prišli bodo od tu in iz oddaljenih krajev, kamor jih je pahnilo fašistično preganjanje in življenjska usoda. Prišli bodo, ker je vez med njimi navzlic odmaknjenosti časa ostala še živa, še neokrnjena, saj je bila skovana v brezkompromisni in prečesto krvavi borbi za naš obstanek na tem krivem koščku zemlje.

stali, da pregledajo nevarno stanje. Zelo živahna je tudi diplomatska dejavnost.

Grški ministri predsednik in zunanji minister Kolias je sprejel sinoči ameriškega poslanika v Atenah Taibota. Danes je podtajnik v zunanjem ministrstvu sprejel ameriškega in zatem britanskega poslanika. Med pogovorom, prvi poročilo, so iskali najbolj način, kako bi se izognili novim incidentom na Cipru in na splošno zmanjšali napetost. Grški radio je v svojem komentarju izjavil, da je mir vzpostavljen in da je zadeva zaključena.

V Cagliariu je tudi zelo napeto. Nekateri študentovski organizacije so zahtevale dovoljenje za demonstracijo. Iz previdnosti so grške šole in cerkve zaprte in tudi trgovine, ki so last Grkov. Glavni tajnik OZN U Tan je postal varnostnemu svetu poročilo, v katerem poziva oboje strani, naj se izogneta ponovitvi incidentov, kakršni so se dogodili ta teden na Cipru. U Tan je podarja, da incidenti, kakršni so se dogodili v vseh Ajos Teodoros in Kofinu, lahko negativno vplivajo na ozračje, ki se je v zdajnjem času izboljšalo.

U Tan pravi, da 15. novembra prvi streljali ciprski Turki bližnji vasi Ajos Teodoros. Streljali so na patrolno narodne straže, od katere je poveljatelj OZN zahteval, naj ne patrolira na tem področju. To je prispevalo k povečanju nevarne napetosti,

ki je nastala, ko so se ciprski Turki uprli patroliranjju ciprskih policije, ki jo sestavljajo Grki.

U Tan dodaja, da so kuljba nastopnem mnenju poveljstva OZN oddelki narodne straže in pehote skušali patrolirati v omejeni vasi ter so nalieta na odpor Turkov. Tedaj sta narodna straža in policija odgovorili na streljanje. Sledilo je streljanje s težkim orožjem. Poročilo pravi zate, da je narodna straža izvršila akcijo tudi proti bližnji vasi ter da sta bili postojanki Turkov v obeh vaseh premagani. Zatem dodaja U Tan, da so turške sile na Cipru sprejele premirje, toda ciprski vlada je izjavila, da ezadevo še proučuje.

U Tan pravi tudi, da je narodna straža streljala tudi na varnostne sile OZN in je nekateri vojske tudi razorožila.

Poročilo pravi dalje, da je U Tan med pogovorom s turškimi in grškimi delegati na sedmih OZN izjavil, da je bil neugoden prizadej zaradi ravnanja sil narodne straže proti silam OZN. Končno pravi, da je poveljnik narodne straže general Grivas kritiziral sile OZN trdeč, da bi morale pomagati patrolam. U Tan je zavrnil Grivasove obtožbe, češ da aniso v skladu z dejstvi.

Na koncu pravi poročilo, da se morata obe strani potruditi, da prispevata k obnovitvi miru ter sodelovati, da se prepreči ponovitev podobnih obojanja vrednih incidentov.

stali pismenega jamstva, da se plačanci ne bodo več vrnili v Afriko. Poleg tega se bodo morali plačanci pred odhodom pismeno obvezati, da se ne bodo vrnili v Afriko. V pričakovanju ugodite tem zahtevam bodo plačanci pod nadzorom posebnega odbora, ki ga sestavljajo predstavniki Burundija, Konga - Brazzaville, Ruande, Ugande in Tanganjike.

Resolucija obsoja tudi napad na Kongo, ki so ga izvedli plačanci, ki so prišli iz Angole ob podpori portugalske vlade.

Novo streljanje med Jordanci in Izraelci

AMAN, 18. — Izraelci in jordanski vojski so danes eno uro streljali čez reko Jordan. Danes sta se dogodila tu dva incidenta. Jordanski predstavnik je obtožil Izraelce, da so začeli streljati

zhodno od kraja Mahada Saída. Izraelci pa so obtožili Jordance, da so prvi streljali.

MOSKVA, 18. — Z dekretom od 28. oktobra, ki je bil objavljen v teh dneh, je sovjetska vlada podelila 29 pesnikom in pisateljem visokih odlikovanj »red Lenina«. Med odlikovanci sta tudi ravnatelj literarni »Novi svet« Tvardovski in »Literarni list« Cakovski, ki sta po glasu svojega prispevala mladim avtorjem. Z redom za zasluge pa sta bila odlikovana pesnika Jevstjuško in Roždestvenski.

BRESCIA, 18. — Štiri osebe so umrle v bolnišnici, ker so jim po nesrečni nesreči dali pri transfuziji kri, ki je bila okužena z virusi. Sodno preiskavo so zahtevali zdravniki bolnišnice, ki si niso mogli razložiti razloge za nenadne smrti. Prve tri osebe so umrle že pred dnevi, sinoči pa je zadeli šok preden je med transfuzijo in je ponoči umrl.

Delegacija ENI v Moskvi

Pogajanja o metanovodu med Uralom in Trstom

Po neuradnih vesteh se razgovori bližajo ugodnemu zaključku. Težave zaradi cene plina, rešeno pa je vprašanje dobav italijanskih cevi in kreditiranja

RIM, 18. — V Moskvi je delegacija ENI in pričakuje, da bo zaključila pogajanja za graditev metanovoda Ural - Trst. O razgovorih se ne more izvedeti podrobnosti, ker pričakujejo, da jih bodo zaključili na najvišji ravni, vendar se je iz sovjetskih gospodarskih krogov izvedelo, da je zaključek blizu. Razlike so glede cene metana, ker zahtevajo Sovjeti višjo ceno kot na mednarodnem tržišču, ENI pa je noče plačati. Rešena pa so vsa ostala vprašanja, in predvsem glede dobav italijanskih cevi in naprav za graditev metanovoda v Sovjetski zvezi. Sporazum je bil do sedaj, ker so znali kreditne od 300 na 130 milijard lir.

V Sovjetski zvezi je prišlo do polemik o celotnem problemu energetskih rezerv. Po nekaterih vesteh je Sovjetska zveza prišla na proizvodnjo plina in petroleja. Gospodarski načrt je predvideval proizvodnjo zemeljskega plina od 225 do 250 milijard kubnih metrov v letu 1979, sedaj pa bodo o baje to predvidevanje znižali na 219 milijard kub metrov.

Težave niso glede najdišč, temveč v pomankanju jeklenih cevi, ki jih morajo uvažati iz tujine. Po drugih vesteh pa gre za popolno preureditev dela težke industrije v zvezi z zvišanjem proračuna za oborožitev.

V tem okviru pa ENI meni, da bodo še laže prišli do sporazuma, ker so Sovjetska zveza v še večji meri potrebovala njih dobave. Avstrijci pa so med tem časom skušali doseči delen sporazum za dobavo plina, ki predvideva, da bi do leta 1968 zgradili kratek metanovod iz Bratislave do kraja Schwechat pri Dunaju, po katerem bi dobavljali milijon in pol kubnih metrov plina na leto. Ta odsek bi bil del velikega metanovoda Ural - Trst, ki ga začasno napajali z manjšimi, ki je že zgrajen do Bratislave. Vendar pa so v Sovjetski zvezi menili, da bi težko dobili manjše odseke, ker je treba vsečiti popoln sporazum za celotno gradnjo z vsemi prizadetimi državami.

Val procesov: istočasno tudi v Solunu, čez nekaj dni nova skupina v Atenah, pripravlja se proces proti Papandreju - Proglas političnega urada grške komunistične stranke - Mednarodna organizacija pravnikov obsoja samovoljo v Grčiji

ČUDEN POSTOPEK: IZKLJUČEVANJE GRŠKIH ŠTUDENTOV Z UNIVERZ V ITALIJI

ATENE, 18. — Javni tožilec je na procesu proti 31 članom odporniške protifašistične organizacije »domovinske fronte« zahteval za glavnega obtožbenca komunističnega Filinisa dosmrtno ječo, za 26 obtožencev skupnih 168 let zapora, za pet oseb pa oprostitev (tri mroske in dve sosedki). Za Letudasa, nekada v sosednega funkcionarja dvora pri kraljici Frederiki, je tožilec zahteval 18 let zapora, za Akrito, 38-letno vdovo po bivšem ministru za šolstvo pa 12 let zapora. Po neuradnih vesteh bo sodba znana še v tork.

Ta proces je sedaj osrednji v Grčiji, vzporedno pa se vrste tudi drugi procesi in med njimi po obsegu celo še večji proces v Solunu, kjer je na zatožni klopi 41 antifašistov, ki so obtoženi prevarniških dejanj in oboroženega napada. Pri tem gre za dramatičen dogodek, ki je policija v erdehem predeluje mestna obkrožila neko zgradbo, v kateri se je skrivalo sedem pripadnikov odporniške organizacije, ki so bili ubiti, med katerimi je bil en antifašist ubit, več pa ranjenih.

V Atenah se bo pričel 22. novembra proces proti 19 osebami, ki so obtožene dejavnosti proti režimu, kršitev izrednih zakonov in zorožne proti vladi. To skupino je vodil predstavnik levičarske stranke EDA Degergolas.

V ponedeljek bodo premestili iz zapora v taborišče na otoku Folegriados lastnika skupine listov Lam, brakiada. Do sedaj je bil zaprt v kasarni žandarjev.

Uradni list je danes objavil vladni odlok, s katerim so izključili iz vojske in poslali v rezervo enajst častnikov raznih činov. Uradno obvestilo pravi, da so ukrep sprejeli, ker se je izkazalo da so častniki »nesposobni«. Šest rezervnih častnikov so po dekadenci poslali v rezervno vojsko, ker so bili socialnemu ustroju države.

Vzporedno torej prihajajo iz Grčije vesti o vedno novih procesih s številnimi obtoženci in o izključitvah častnikov, kar je vsekakor povezano in kar prica, da vojaški režim niti v vojski ne uživa takšne podpore, kot bi hotel prikazati, in da se odporniško gibanje širi tudi med vojsko.

Iz vseh krajev Grčije prihajajo vesti, da je režim privil policijski vijak in da je sedaj v pričakovanju procesov več sto jetnikov, obsevalne pa so že na tihem obsevali za zidovi vojašnic, ali jih enostavno brez procesa poslali v taborišča.

V tej zvezi je zanimiv proglas političnega urada grške komunistične partije, ki pravi, da se je vojaški režim moral 200 dni po državnem udaru poslužiti prisilne in odvisne vojske, ki je bila v oboroženem napadu. V proglasu je govora o obseznih aretacijah v Atenah, Solunu, Patrasu, Lutraci, na Kreti in drugod. V celicah javne varnosti v Ul. Boukolinas v Atenah policija na brutalen način mučili prisilno vojsko, vzorcu nacistov. Na otoku Jaros in Leross je okrog 2.500 političnih jetnikov, ki so brez najmanjše pravne zaščite ter jih mučijo in na njih procesih obojanje na najostrejšo kazni.

V tem ozračju se pripravljata tudi proces proti Papandreju in njegovim sodelavcem. V proglasu je nato rečeno, da to teroristično akcijo hladnokrvno vodijo zapora in taborišča ameriške službe in do, mači fašisti.

K temu ozračju prispeva tudi grški tisk, ki je popolnoma v rokah in odvisen od vojske, ki je v rokah vojske. Prvi dan je proces proti obtožencem v Atenah objavljal s velikimi in mastnimi naslovi, čeprav je istočasno bila vest zelo kratica in očitno iz uradnih virov. Nato pa je sledilo popolnoma drugačno, ki je sedaj poročala samo tuji listi, grški tisk pa ga ni več niti zabeležil. Tudi ta reakcija je razumljiva, saj so najprej skušali s tem procesom nekako »zgodno« kaznovati »supornike« in ostalo prebivalstvo zastrahiti, zaradi česar je v njegovih sodelavcem. V proglasu je nato rečeno, da to teroristično akcijo hladnokrvno vodijo zapora in taborišča ameriške službe in do, mači fašisti.

K temu ozračju prispeva tudi grški tisk, ki je popolnoma v rokah in odvisen od vojske, ki je v rokah vojske. Prvi dan je proces proti obtožencem v Atenah objavljal s velikimi in mastnimi naslovi, čeprav je istočasno bila vest zelo kratica in očitno iz uradnih virov. Nato pa je sledilo popolnoma drugačno, ki je sedaj poročala samo tuji listi, grški tisk pa ga ni več niti zabeležil. Tudi ta reakcija je razumljiva, saj so najprej skušali s tem procesom nekako »zgodno« kaznovati »supornike« in ostalo prebivalstvo zastrahiti, zaradi česar je v njegovih sodelavcem. V proglasu je nato rečeno, da to teroristično akcijo hladnokrvno vodijo zapora in taborišča ameriške službe in do, mači fašisti.

Iz Zeneve poročajo, da je mednarodna komisija pravnikov, ki združuje okrog 50.000 pravnikov z vsega sveta, izjavila, da je v procesu proti 31 grškim političnim osebnostim »samovoljno in protipravno«. V uradnem sporočilu je rečeno, da so sedanje grške oblasti »oponovno dokazale svoj prezir do pravice obrambe in da so onemogočili državljanom, da bi se branili na jamstva, ki veljajo v demokratičnih državah. Položaj obtožencev je vedno težji, ker vedno težje dobijo odvetniško pomoč. Odvetniško zbornico so praktično razpustili in mora biti neki odvetnik v resnici požrtvovalen in junaki, da sprejme obrambo obtožencev v sedanjem ozračju terorja, ki ga je v Grčiji ustvarila vojaška vlada. Komisija zato opozarja vse svetovne pravne organizacije na nemogočo položaj v Grčiji, ki se lahko še dramatično poslabša, če bodo ostali obtoženci brez pravne zaščite, ko je njih življenje v nevarnosti.

Včera smo poročali o solidarnosti vsega italijanskega parlamenta z obtoženci na procesu in o intervenciji predsednika republike Saragata, kar je v skladu z voljo najširšega italijanskega javnega mnenja, ki je odločno na strani patriotov in proti vojaški vladi. Zato je toliko bolj čudno nepričakovano in striktno izjavljanje okrožnice ministrstva za šolstvo, ki izjavlja nove ukrepe grške vlade glede vpisa na univerzo, tako da se sedaj zahteva od grških študentov, da morajo pri vstopu na italijanske univerze položiti zelo težak izpit, ki zahteva dobro obvladovanje italijanskega jezika. Ministrstvo se izgovarja, da je prišlo do sprememb v grškem šolstvu in da sedaj tudi v Grčiji zahtevajo za sprejem na univerze sprejemni izpit. Dejansko pa gre za ukrepe grške vojaške vlade, da bo lahko nadzorovala vpis na univerzo, ki bo odvisen tudi od političnega prepričanja študenta.

Senat razpravlja o državnem proračunu

RIM, 18. — Senat je zasedal tudi danes dopoldne, ker se mudi z delom, da bo pravčasno sprejel proračun za prihodnje leto in da bo kasneje lahko senat prišel z obravnavo drugih pomembnih zakonikih predlogov.

Nadaljuje se delo mešanega odbora

(Od našega dopisnika)

Senat razpravlja o državnem proračunu

RIM, 18. — Senat je zasedal tudi danes dopoldne, ker se mudi z delom, da bo pravčasno sprejel proračun za prihodnje leto in da bo kasneje lahko senat prišel z obravnavo drugih pomembnih zakonikih predlogov.

Nadaljuje se delo mešanega odbora

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 18. — Jugoslovanski italijanski mešan odbor za manjšinska vprašanja, ki se je v ponedeljek sestel v Beogradu na 14. rednem zasedanju, kot kaže, se ni končal načelne razprave na plenarnem sejah o vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Sodeč po zunanjem razpoloženju, in sicer o samem delu odbora popolnoma molčečih članov jugoslovanskega dela odbora poteka zasedanje v zelo delovnem ozračju medsebojnega razumevanja. Kaže, da je bila razprava o enakovrni uporabi jezika in javnih uradih in javnih mestih in o šolstvu zelo težnja in da je jugoslovanska stran zelo resno in odločno postavila vprašanje odločitve slovenskih strokovnih šol v Trstu. Za svoje uporno vztrajno stališče glede tega vprašanja imajo člani jugoslovanskega dela odbora utemeljeno opravilo, saj je znano, da daje Jugoslavija z italijanskimi strokovnimi šolami v Izoli dljakom številčno manjše italijanske manjšine v Jugoslaviji vse možnosti za srednješolsko strokovno izobrazbo. Sodeč po tem, da sta predsednika obeh delov odbora že priredila občajni kosili, katerih so se udeležili tudi predstavniki jugoslovanskega zunanjeje ministrstva in italijanskega veleposlanstva, in sicer predsednik jugoslovanskega odbora dr. Perlišič v klubu zveznih ljudskih poslancev na Dedinju, predsednik italijanskega dela odbora dr. Mileti Ferretti v hotelu »Metropolis«, bi se moglo sklepati, da bi se zasedanje moglo končati ob prihodnjega četrtka.

B. B.

Senat razpravlja o državnem proračunu

RIM, 18. — Senat je zasedal tudi danes dopoldne, ker se mudi z delom, da bo pravčasno sprejel proračun za prihodnje leto in da bo kasneje lahko senat prišel z obravnavo drugih pomembnih zakonikih predlogov.

Nadaljuje se delo mešanega odbora

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 18. — Jugoslovanski italijanski mešan odbor za manjšinska vprašanja, ki se je v ponedeljek sestel v Beogradu na 14. rednem zasedanju, kot kaže, se ni končal načelne razprave na plenarnem sejah o vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Sodeč po zunanjem razpoloženju, in sicer o samem delu odbora popolnoma molčečih članov jugoslovanskega dela odbora poteka zasedanje v zelo delovnem ozračju medsebojnega razumevanja. Kaže, da je bila razprava o enakovrni uporabi jezika in javnih uradih in javnih mestih in o šolstvu zelo težnja in da je jugoslovanska stran zelo resno in odločno postavila vprašanje odločitve slovenskih strokovnih šol v Trstu. Za svoje uporno vztrajno stališče glede tega vprašanja imajo člani jugoslovanskega dela odbora utemeljeno opravilo, saj je znano, da daje Jugoslavija z italijanskimi strokovnimi šolami v Izoli dljakom številčno manjše italijanske manjšine v Jugoslaviji vse možnosti za srednješolsko strokovno izobrazbo. Sodeč po tem, da sta predsednika obeh delov odbora že priredila občajni kosili, katerih so se udeležili tudi predstavniki jugoslovanskega zunanjeje ministrstva in italijanskega veleposlanstva, in sicer predsednik jugoslovanskega odbora dr. Perlišič v klubu zveznih ljudskih poslancev na Dedinju, predsednik italijanskega dela odbora dr. Mileti Ferretti v hotelu »Metropolis«, bi se moglo sklepati, da bi se zasedanje moglo končati ob prihodnjega četrtka.

B. B.

Senat razpravlja o državnem proračunu

RIM, 18. — Senat je zasedal tudi danes dopoldne, ker se mudi z delom, da bo pravčasno sprejel proračun za prihodnje leto in da bo kasneje lahko senat prišel z obravnavo drugih pomembnih zakonikih predlogov.

Nadaljuje se delo mešanega odbora

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 18. — Jugoslovanski italijanski mešan odbor za manjšinska vprašanja, ki se je v ponedeljek sestel v Beogradu na 14. rednem zasedanju, kot kaže, se ni končal načelne razprave na plenarnem sejah o vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Sodeč po zunanjem razpoloženju, in sicer o samem delu odbora popolnoma molčečih članov jugoslovanskega dela odbora poteka zasedanje v zelo delovnem ozračju medsebojnega razumevanja. Kaže, da je bila razprava o enakovrni uporabi jezika in javnih uradih in javnih mestih in o šolstvu zelo težnja in da je jugoslovanska stran zelo resno in odločno postavila vprašanje odločitve slovenskih strokovnih šol v Trstu. Za svoje uporno vztrajno stališče glede tega vprašanja imajo člani jugoslovanskega dela odbora utemeljeno opravilo, saj je znano, da daje Jugoslavija z italijanskimi strokovnimi šolami v Izoli dljakom številčno manjše italijanske manjšine v Jugoslaviji vse možnosti za srednješolsko strokovno izobrazbo. Sodeč po tem, da sta predsednika obeh delov odbora že priredila občajni kosili, katerih so se udeležili tudi predstavniki jugoslovanskega zunanjeje ministrstva in italijanskega veleposlanstva, in sicer predsednik jugoslovanskega odbora dr. Perlišič v klubu zveznih ljudskih poslancev na Dedinju, predsednik italijanskega dela odbora dr. Mileti Ferretti v hotelu »Metropolis«, bi se moglo sklepati, da bi se zasedanje moglo končati ob prihodnjega četrtka.

B. B.

Senat razpravlja o državnem proračunu

RIM, 18. — Senat je zasedal tudi danes dopoldne, ker se mudi z delom, da bo pravčasno sprejel proračun za prihodnje leto in da bo kasneje lahko senat prišel z obravnavo drugih pomembnih zakonikih predlogov.

Nadaljuje se delo mešanega odbora

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 18. — Jugoslovanski italijanski mešan odbor za manjšinska vprašanja, ki se je v ponedeljek sestel v Beogradu na 14. rednem zasedanju, kot kaže, se ni končal načelne razprave na plenarnem sejah o vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Sodeč po zunanjem razpoloženju, in sicer o samem delu odbora popolnoma molčečih članov jugoslovanskega dela odbora poteka zasedanje v zelo delovnem ozračju medsebojnega razumevanja. Kaže, da je bila razprava o enakovrni uporabi jezika in javnih uradih in javnih mestih in o šolstvu zelo težnja in da je jugoslovanska stran zelo resno in odločno postavila vprašanje odločitve slovenskih strokovnih šol v Trstu. Za svoje uporno vztrajno stališče glede tega vprašanja imajo člani jugoslovanskega dela odbora utemeljeno opravilo, saj je znano, da daje Jugoslavija z italijanskimi strokovnimi šolami v Izoli dljakom številčno manjše italijanske manjšine v Jugoslaviji vse možnosti za srednješolsko strokovno izobrazbo. Sodeč po tem, da sta predsednika obeh delov odbora že priredila občajni kosili, katerih so se udeležili tudi predstavniki jugoslovanskega zunanjeje ministrstva in italijanskega veleposlanstva, in sicer predsednik jugoslovanskega odbora dr. Perlišič v klubu zveznih ljudskih poslancev na Dedinju, predsednik italijanskega dela odbora dr. Mileti Ferretti v hotelu »Metropolis«, bi se moglo sklepati, da bi se zasedanje moglo končati ob prihodnjega četrtka.

B. B.

Senat razpravlja o državnem proračunu

RIM, 18. — Senat je zasedal tudi danes dopoldne, ker se mudi z delom, da bo pravčasno sprejel proračun za prihodnje leto in da bo kasneje lahko senat prišel z obravnavo drugih pomembnih zakonikih predlogov.

Nadaljuje se delo mešanega odbora

(Od našega dopisnika)

ŠPORT ŠPORT MEDNARODNI NOGOMET

PRVO TEKMO ZA POKAL EVROPSKIH NARODOV

V dvoboju s Švico Italija izenačila z enajstmetrovko

Dva gola na vsaki strani - Švicarji dvakrat v vodstvu

STRELICI: v 34' p. p. Quentin (Švica); v 20' d.p. Riva (Italija), v 23' Kuenzli (Švica), v 40' Riva (Italija) je enajstmetrovke.

SVICA: Kunz; Pirfiter, Michaud; Perroud, Tacchella, Dürr; Fuhrer, Odermatt, Kuenzli, Blettler, Quetin. ITALIJA: Albertosi; Burgnich, Facchetti; Rosato, Berellino, Picchi; Domenghini, Juliano, Boninsegna, De Sisti, Riva.

SODNIK - Zsolt (Madžarska). GLEDALCEV — 60.000. Kolje 8:4 za Italijo.

BERN, 18. — Res je, da pravilnik predvideva enajstmetrovko, kadar branilec podre v kazenskem prostoru s pomočjo rok nasproti državi pravilnika. V Italiji noben sodnik ne bi tega storil, predvsem, ker je bil prekršek na zunanji črti kazenskega prostora in vrhutega je postal žrtev tega igralca, ki s tistega položaja ne bi mogel uspešno streljati na vrata. Madžarski sodnik je tako malo pred koncem podaril Italiji neodločen izid, ki je toliko bolj dragocen, ker bo prihodnjo tekmo s Švico igrala na domačih tleh.

Švicarji so danes igrali kot odlični amaterji in so izkoristili taktične napake tehničnega komisarja Valcareggia, ki je doletel nekaterim igralcem napake, ki jim ne ugovarja. Zaradi tega so Švicarji prvi prvo vodstvo izgubili. Izenačila so ponovno ranili Albertosija in če ne bi bilo Italijanov naklonjenega sodnika (glede enajstmetrovke), bi se danes prav gotovo ponašali z zmago.

LESTVICA 6. SKUPINE

Table with 3 columns: Team, Goals, Points. Rows: Ital

Hiša naprodaj

Na vratih, lesenih vratih, ki so se slabo zapirala in ki jim je pesek v vrta in prah s ceste vdiral v široko špranjo, je že dalj časa, nepremična ob poletnem soncu in bingljajoča v jesenskem vetru, visela ploščica: «Hiša na prodaj».

«Hiša na prodaj» kar bi se nekako reklo: «Zapuščena hiša», tako tiho je ležala tu.

A vendar ni bila prazna. Modrikast dim se je dvigal iz opečnega dimnika, ki je nekoliko presegal zid, in izdajal skrivno življenje, tako skrivnostno in otožno kakor dim ubornega ognja. Pa tudi skoraj vsi vrat si namesto zapuščeniosti in praznote, namesto tišine nereda, ki ga navadno opazimo pred vsako prodajo ali selitvijo, videl ravne vrtno stezice, okroglo ute, škropilnice ob vodnjaku in na hišico naslonjeno vrtno orodje. Bila je skromna hišica.

Na južni strani je bilo kakor v rastlinjaku. Drug v drugega povzročeni stekleni zvonci so stali na stopnišču, prazni cvetlični lonci so bili prevrnjeni, drugi z geranijami in sprišerom so stali pokonci v svetlem, vročem pesku. Pahljasto na žice ali špalirji razpeto sadno dreve se je raztezalo v soncu. Tu so bili tudi nasadi vrtnih jagod in nizkega graha: v vsej tej tišini in urejenosti pa je ves dan hodil okrog star mož v slamičnu, zalival v hladnih dnevnih urah, čistil steze in obrezoval mejo.

Ta starec ni poznal nikogar v okolici. Če izvzamemo pekovski voz, ki se je na posameznih vršičah cestah ustavljal pred vsako hišo, ga ni nihče obiskoval. Včasih se je zgodilo, da je kateri mimoidoča, ki so se zanimali za tista odročna ležeča zemljišča, ki so bila tako rodovitna in čisto zasejana s tako mišičnim sadnim drevjem, zapazil ploščico, obstal in pozvonil. Sprva se ni nihče oglašil. Ko je drugič pozvonil, se je iz ozadja vrta počasi približalo ropotanje cokol in starec je z besnim obrazom za spoznanje bolj odprl vratca.

«Kaj hočete?»

«Je hiša naprodaj?»

«Da», je z muko odgovoril stari mož, «da... je naprodaj, ampak takoj vam povem, da je zelo draga... in njegova roka, odločno pripravljena, da bo spet zaklenila, mu je zaprla vhod. Iz njegovih oči je iskrala taka jeza, da je vsakega poglajala v beg in ostal je na svojem peščenem dvorišču in svojih zelenjadnih gredah kot zmaj na svojih zakladih.

Nato so ljudje nadaljevali svojo pot in se spraševali, s kakšnim čudakom so imeli opraviti in kakšna norost je to, da nekdo ponuja svojo hišo naprodaj, če bi to tako rad odbrl.

Ta skrivnost se mi je kmalu posnela. Ko sem nekoga dne šel mimo hiše, sem slišal razburjene glasove in hrup prepira:

«Prodati moras, papa, prodati moras... saj si obljubil!» In tresoč se glas starca: «Ampak, ljubi otroci, saj hočem prodati, pogledite vendar! Saj sem vendar izobil ploščico.»

Tako sem zvedel, da ga njegovi sinovi in snaha, majhni pariški trgovci silijo, da bi zapustil ta ljubljenski kotiček. Iz kakšnega razloga? Ne vem. Vsekakor se jim je zdelo, da se vse več predolgo vleče in od tega dne so prihajali vsako nedeljo in nesrečneza siliti, naj izpolni svojo obljubo. S ceste, iz globoke nedeljske tišine, v kateri počiva po oranju in se

tvi utrjena zemlja, sem to prav dobro slišal. Kramarji so blebetali, se pri balinanju prepirali in beseda edenar je v njihovih vreščah glasovih udarjala kakor krogle in zadevale druga ob druga. Zvečer so vsi odšli in ko jih je dobri starec nekaj korakov pospremil, se je brž vrnil in spet zaklenil velika vrata, srečen, da je imel spet osem dni odloga pred seboj. Za teden dni je bil mir v hiši. V majhnem sončnem vrtnu je bilo slišati le škripanje peska pod težkimi koraki in zobovji grabelj.

Medtem pa so starca od tedna do tedna bolj privijali in mučili. Kramarji so uporabljali vsa sredstva. Pripeljali so s seboj vnukce, da bi ga zapeljali. «Poglejte dedek, ko bo hiša prodana, boste stanovali pri nas. Kako srečni bomo potem!» — In neprestano so bili razgovori po vrtnih stezicah, glasno podajani preračuni. Nekdo sem slišal, kako je ena izmed snah kričala: «Bajta se sto souvov ni vredna. Podrtij!»

Starec je molče poslušal. Govorili so pred njim, ko da bi bil že mrtev, o njegovi hiši, ko da je že porušena. Vas skušen, s solznimi očmi je hodil okrog in skušal po stari navadi mimogrede tu očistiti vrta, tam popraviti plot in pravi položaj. Njegovo življenje je bilo tako trdno zakoreninjeno v ta mali zemeljski kotiček, da je bilo čutili, kako se ne bo nikoli mogel iztrgati iz njega. In zares je poskušal, pa naj so mu rekli že karkoli, čimdlje odločiti trenutek prodaje. Poletji, ko so zorele češnje in ribizel, je rekel: «Počakajte, da obere. Potem bom tako prodal.»

Ko pa so obrali češnje, so prišle na vrsto breskve, nato pa grozdje in po grozdju lepe rjave nešpice, ki jih trgajo, ko že sneži. Potlej je prišla zima. Zemlja je ležala črna, a vrt zapuščen. Nobenih izletnikov, nobenih kupcev več, niti malih trgovcev ob nedeljah ne. Trije dolgi meseci počitka, da se pripravi seme in obreže sadno dreve, medtem ko binglja na vratih nepotrebna ploščica, ki jo dež in veter premetavata sem ter tja.

Slednjic so nepotprežljivi otroci, prepričani, da njihov oče vse stori, da preplasi kupce, napravili odlični sklep. Ena izmed snah, neka mala prodajalka, ki se je že navezadnje razkričala in imela hinavsko prijazen izraz, pretirano vpljudnost nekaterih poslovnih ljudi, se je domače vgnezdila pri njem. Cesta ko da je njena. Na široko je odprla vrata, glasno kramajala, se nasmihala mimoidočim, kakor bi hotela reči: «Pridite, pogledajte, hiša je naprodaj!»

Za ubogega starca ni bilo več pomisli. Včasih, kakor da bi poskušal pozabiti njeno navzočnost, je okopalval svoje grede in jih znova posejal, kakor nekateri ljudje še na smrtni postelji delajo načrte, da bi zakrili svojo bojazen. Neprestano pa je bila za njim kramarica in ga trpila: «Pah! Čemu pa? Zakaj se toliko trudiš za druge?»

Ni ji odgovoril. Le z novo trdovratnostjo se je zagrizel v svoje delo.

A če je še tako čakala, kupcev ni bilo. Bila je vojna in naj je vrata še tako odpirala in se še tako nasmihala, le selitice so hitele mimo, le prah je vdiral v hišo. Od dne do dne je dama postajala bolj neprijetna. Iz svoje

prodajalne ni mogla več izostati. Slišal sem, kako je svoja gesta obspavala z očitki, mu uprizarjala scene in treskala z vrati. Starec je molče krivil hrbet in se tolažil pri pogledu na svoji mladi grah in ploščico, na kateri je še zmerom bil napis: «Hiša na prodaj».

Letos, ko sem prišel na deželo, sem hišo seveda še našel toda, oh, ploščice z napisom ni bilo več. Raztrgani, plesnivi lepaki so viseli na zidovih. Bilo je končano, prodali so! Namesto velikih rjavih čur so bila tu sveža prepleškana zelena vrata za majhno zamreženo lino, skozi katero si mogel videti na vrt. Nič več ni bil prejšnji preprosti sadovnjak, temveč plehka zmeda cvetličnih gredic, trat, vodometov in vse to se je zrcalilo v veliki kovinski krogli, ki je stala pred teraso. V tej krogli so vrtno stezice ustvarjale cvetlične trgače in dva široka obraza sta bila v njej še bolj brezoblična. Debel rdeč, potec se mož, ki se je stisnil v kmečki stol in mogočna, speča dama, ki je vihrela škropilnico in kričala: «Ze štirinajst sem jih zila na balzamin!»

Dozidano je bilo nadstropje, špalirji obnovljeni in v tej prenovljeni hiši, ki je še dišala po barvi, je klavir naglo in glasno udarjal znane polke in koracnice. Ti plesni napravi, ki so padali na cesto, da so bolela ušesa, in se mešali z juljskim prahom in vsem hrupom debelih vrtnih gred, tolstih dam in prekipevalice, grobe veselosti, so mi stiskali srce.

Mislil sem na ubogega starca, ki je tam tako srečno in spokojno hodil okrog in predstavljal sem si ga v Parizu z njegovim slamičnim in njegovim zaokroženim vrtnarskim hrptom, kako zbežan in zdolgočasen, s solznimi očmi, v kakšni zakotni sobi bega okrog, a njegova snaha triumfira pred novo pisalno mizo, v kateri leže tolarji od prodaje male podeželjske hiše.

Najnovejša stvaritev Mire Miheličeve Igra v vetru je izrazito sodobno delo, z izrazito sodobno tematiko. Srečala sta se slučajno, oboje že v zrelih letih, sredi življenja. Ona, Helena, zdravnica, docentka na univerzi on, Avrel, pisatelj, svobodni umetnik. Ona je imela za sabo bedno mladost, potem pa mnogo starejšega moža, s katerim se ni razumela in bila z njim v stalnih sporih. Mož se je zastrupil s preveliko dozo zdravila. Mu ga je dala žena, ali se je zastrupil sam? Ali pa je bilo to le nesrečen slučaj? Kdo ve? Menda je bil le slučaj. Vendar je bila Helena zaradi suma zastrupitve moža v zaporu, pa ji niso mogli dokazati ničesar. Toda smrt moža je stala nad njo kot nekaj usodnega, resnično v sodnega do njene tragične smrti. Avrel je bil majhen pisatelj, dramatik z neuspelo dramo, sicer pa povprečen samec, skromen pod-

najemnik. Ko sta se spoznala in zaljubila, sta se poročila. Sklenila sta, da bosta drug drugemu zvesta, da bosta pošena, da pa bosta obranila vsak svojo duhovno svobodo in neodvisnost. Toda življenje jima je takoj prineslo kup problemov. Najprej sta bila tu njena otroka. Hčerka Anja, osemnajstletna, se je s prihodom očima odselila k svoji teti, pa se je potem v vseh kritičnih obdobjih njunega življenja vmešavala vanj. Sin Čec tudi po svoje doživlja prihod Avrela v družino, slednjic pa postane orodje v rokah matere. Potem je med njima kalila odnose njegova materialna odvisnost od nje. Končno pa je bil on vendarle pisatelj, umetnik. In kot umetnik je srečal drugo žensko, Lidijo, s katero pa je ostal je pri bolj ali manj bežnem srečanju, ker se je k njej vrnil mož. Toda ko je Helena začutila, da se je Avrel začel odkimati od nje, je po logičnem sklepanju zamislila drugo žensko. In res je Avrel postal nezvest: bo tudi njen drugi zakon doživel polom? V tem usodnem času je Avrel zbolel. Vsi znaki so govorili za zastrupitev. Torej je zastrupila tudi njega, sumi in sklepa Avrel. Zdravniki zatrjujejo sicer drugače, da je vsa bolezen na živčni podlagi... Torej ni zastrupitev? Vtem ko on v bolnišnici preživlja krizo, se Helena v bolnišnici obsedenosti zaradi ljubosumja, zaradi poloma v življenju odloči za samomor. Smrt z injekcijo.

Igra v vetru je torej roman o sodobnem življenju intelektualcev, umetnikov in o problemih življenja. V romanu se v duhu sodobnih tekstov postavlja vse do konca nereseno vprašanje, kje je resnica. Kaj je torej res? In kaj je samo domišljija enega ali drugega glavnega junaka zgodbe. Dokončna, povsem jasna odgovora ne zveemo. Sicer pa to ni važno. Važno je, da nas s tem, ko nam postavlja to vprašanje, silil k razmišljanju o odnosih med ljudmi, njihovih problemih in usodah. In o tem, kaj sploh je življenje, v čem je njega smisel. Tako se nam torej roman Mire Miheličeve Igra v vetru kaže kot sodoben tekst s sodobno tematiko. V njem pisateljica prikazuje zgodbo iz življenja intelektualcev (podobna zgodba bi se lahko odigrala kjerkoli v svetu), po mairah sodobnega evropskega romana se v njem prepleta resnica z domišljijo in pripoved zgodbe z razmišljanji avtorja o človeku, življenju in njegovi bistvu. Zgodba, s samim torej ni tipično naša, čeprav je govor o ljudeh, ki jih

Čerkev carevica Dimitrija v Uglju (Jaroslavl). V Sovjetski zvezi so začeli posvečati znatno kraj obnovitvi in ohranitvi raznih — tudi verskih — umetnostnih spomenikov



Čerkev carevica Dimitrija v Uglju (Jaroslavl). V Sovjetski zvezi so začeli posvečati znatno kraj obnovitvi in ohranitvi raznih — tudi verskih — umetnostnih spomenikov



IGRA V VETRU - nov roman Mire Miheličeve iz sodobnega življenja

Najnovejša stvaritev Mire Miheličeve Igra v vetru je izrazito sodobno delo, z izrazito sodobno tematiko. Srečala sta se slučajno, oboje že v zrelih letih, sredi življenja. Ona, Helena, zdravnica, docentka na univerzi on, Avrel, pisatelj, svobodni umetnik. Ona je imela za sabo bedno mladost, potem pa mnogo starejšega moža, s katerim se ni razumela in bila z njim v stalnih sporih. Mož se je zastrupil s preveliko dozo zdravila. Mu ga je dala žena, ali se je zastrupil sam? Ali pa je bilo to le nesrečen slučaj? Kdo ve? Menda je bil le slučaj. Vendar je bila Helena zaradi suma zastrupitve moža v zaporu, pa ji niso mogli dokazati ničesar. Toda smrt moža je stala nad njo kot nekaj usodnega, resnično v sodnega do njene tragične smrti. Avrel je bil majhen pisatelj, dramatik z neuspelo dramo, sicer pa povprečen samec, skromen pod-

najemnik. Ko sta se spoznala in zaljubila, sta se poročila. Sklenila sta, da bosta drug drugemu zvesta, da bosta pošena, da pa bosta obranila vsak svojo duhovno svobodo in neodvisnost. Toda življenje jima je takoj prineslo kup problemov. Najprej sta bila tu njena otroka. Hčerka Anja, osemnajstletna, se je s prihodom očima odselila k svoji teti, pa se je potem v vseh kritičnih obdobjih njunega življenja vmešavala vanj. Sin Čec tudi po svoje doživlja prihod Avrela v družino, slednjic pa postane orodje v rokah matere. Potem je med njima kalila odnose njegova materialna odvisnost od nje. Končno pa je bil on vendarle pisatelj, umetnik. In kot umetnik je srečal drugo žensko, Lidijo, s katero pa je ostal je pri bolj ali manj bežnem srečanju, ker se je k njej vrnil mož. Toda ko je Helena začutila, da se je Avrel začel odkimati od nje, je po logičnem sklepanju zamislila drugo žensko. In res je Avrel postal nezvest: bo tudi njen drugi zakon doživel polom? V tem usodnem času je Avrel zbolel. Vsi znaki so govorili za zastrupitev. Torej je zastrupila tudi njega, sumi in sklepa Avrel. Zdravniki zatrjujejo sicer drugače, da je vsa bolezen na živčni podlagi... Torej ni zastrupitev? Vtem ko on v bolnišnici preživlja krizo, se Helena v bolnišnici obsedenosti zaradi ljubosumja, zaradi poloma v življenju odloči za samomor. Smrt z injekcijo.

Igra v vetru je torej roman o sodobnem življenju intelektualcev, umetnikov in o problemih življenja. V romanu se v duhu sodobnih tekstov postavlja vse do konca nereseno vprašanje, kje je resnica. Kaj je torej res? In kaj je samo domišljija enega ali drugega glavnega junaka zgodbe. Dokončna, povsem jasna odgovora ne zveemo. Sicer pa to ni važno. Važno je, da nas s tem, ko nam postavlja to vprašanje, silil k razmišljanju o odnosih med ljudmi, njihovih problemih in usodah. In o tem, kaj sploh je življenje, v čem je njega smisel. Tako se nam torej roman Mire Miheličeve Igra v vetru kaže kot sodoben tekst s sodobno tematiko. V njem pisateljica prikazuje zgodbo iz življenja intelektualcev (podobna zgodba bi se lahko odigrala kjerkoli v svetu), po mairah sodobnega evropskega romana se v njem prepleta resnica z domišljijo in pripoved zgodbe z razmišljanji avtorja o človeku, življenju in njegovi bistvu. Zgodba, s samim torej ni tipično naša, čeprav je govor o ljudeh, ki jih

Goriška srečanja

Revija Goriška srečanja (pred kratkim je izšla osma številka) prikazuje v vsaki številki kakega likovnega umetnika. V novi številki piše Janez Mesesnel o slikarju Rafaelu Nemcu (r. v Vrtojbi pri Gorici 1914). Objavljenih je tudi več reprodukcij njegovih del. Sicer pa so za revijo, ki po svoji živahni podobi daleč presega vse ostale slovenske revije, prispevali svoje članke Joško Martelanc (Dileme ob delitvi dohodka), Stane Kavčič in Milan Vizintin (Pred dvajsetimi leti so bili naši kraji priključeni k novi Jugoslaviji), Franc Leskovec (Kadri in gospodarstvo), Jože Šušmeij (Odnosi mladih do vstopa

v Zvezo komunistov), Božidar Borko (Prevodi slovenske književnosti v tuje jezike), Ivan in Branko Marušič (Goriški rojak dr. Marko Anton pl. Pleničič). Približno tretjino številke dopolnjujejo razni manjši, vendar nekateri dokaj pomembni, prispevki. Ludvik Zorut je objavil Odmeve iz Furlanije (zapis ob stoletnici smrti Pieri Zorutija). Marijan Drobeč poroča o srečanju književnikov iz dežel srednje Evrope. O nekaterih knjigah, dogodkih in drugem pišejo Albert Rejcek, Matija Bravničar, Jože A. Hočevar, Joško Martelanc, Marijan Breclj, Avguštin Okroglič, Ciril Zupan, medtem ko Marjan Tavčar polemizira z Novim listom. Revija je bogato ilustrirana.

(Na levi: Rafael Nemeč, Lipica, tempera - olje 1966)



Mira Mihelič

prepriča in duševnost Helene vse bolj razumemo. Morda je Anja

kljub svoji navidezni kompliciranosti jasnejša kot njen brat Čec. Morda so tudi vmesna pisateljska razmišljanja bila nujna, ker bi sicer zgodba sama dala vse preveč sibihi teksta. Toda če na koncu strnemo tekst Mire Miheličeve lahko zapišemo pozitivno oceno. Ocena sicer ne sega visoko, kajti konec koncev tekt kljub sodobni tematiki, kljub zanimivi zgodbi in kljub temu, da nas vodi k razmišljanju, le ne presega povprečnosti. Kajti to vendarle ni izpoved o sodobni generaciji, kar bi roman moral biti. Roman Igra v vetru je izdala Pomurska založba v Murski Soboti v lepi opremi, ki jo je zasnovala Lidija Osterc.

Sl. Ru.

Ponatis Goethejevih pesmi

Državna založba Slovenije je že leta 1950 izdala knjigo Goethejevih pesmi v slovenskem prevodu in tako širokemu krogu naših ljudi približala največje pesniške stvaritve nesmrtnega nemškega pesnika. Kajti vse manj je med



J. W. Goethe

našimi ljudmi takih, ki bi bili sposobni Goethejeve poezije uživati v originalnem jeziku. Izdaja, ki jo je uredil Fran Albreht, z uvodom Josipa Vidmarja in s prevodi mnogih slovenskih prevajalcev, pretežno samih pesni-

kov, je bila mišljena kot reprezentativna izdaja ob dvestoletnici pesnikovega rojstva. Zato tudi vsebina te slovenske izdaje Goetheja ni slučajna, temveč je bila sad skrbnega izbora. Prevajalci so na skupnih sestankih doleteli glavne osnove zbornika in je tako vsak od njih prevzel v prevajanje tiste pesnitve, ki so mu bile najbližje. Urednik pa je nekatere najzanimivejše pesmi sprejel celo v več variantah. Vendar je v izboru obveljalo načelo, naj prinese knjiga nekaj preprez vse Goethejeve poezije, od mladostno preprostitih pesmic v ljudskem tonu pa do najbolj zapletenih filozofskih pesnic starega Goetheja, od anakreontsko poskočne, rokokojško igrive za ljubljene izpovede sttrinasedemsetletnega poeta. Razpored pesmi se naslanja z majhnimi izjemami na tradicionalne klasične izdaje celotnega pesnikovega dela, ki pa se drže spet razporeditve, ki jo je v svojih zadnjih izdajah določil pesnik sam. Tako najdemo v slovenski izdaji Goethejevih pesmi tudi Goethejeve Elegije, balade, epigrame, odlomek iz Fausta. Zastopani pa so kot prevajalci Oton Zupančič, Janko Glazer, Pavel Golia, Fran Albreht, Lily Novy, Josip Vidmar,

Anton Sovre, torej sami predstavniki slovenske starije, sedaj skoraj v celoti že mrtve literarne generacije, pa tudi Dušan Ludvik, Jože Udovič in Božo Vodušek od mlajših. Uvod sam pa, ki praznopravni ni toliko uvod v knjigo kot esej o Goetheju, pa primerno uvaja braleca in ljubitelja poezije v svet pesniške umetnosti velikega mojstra pesniške besede.

To knjigo Goethejevih pesmi je Državna založba v nesprenmenjeni obliki izdala zdaj v ponatisu. Gre za enako izdajo kot je bila prva, z enakim uvodom in opombami urednika, le da je oprema danes primernejša in vse lepša. Izdelala jo je Nadja Furlan in dala tako knjigi Goethejevih pesmi še bolj zlahko zunanjo podobo. Ob dejstvu, da prve izdaje Goethejevih pesmi v slovenščini dolgo ni več na knjižnem trgu, da pa je še vedno veliko ljubiteljev poezije, tiste pristne klasične poezije, in tudi Goetheja, je nova izdaja bila več kot potrebna, saj knjige Goethejevih pesmi, za dobro desetletje ni bilo moč kupiti. Zato sodi izdaja Goetheja v slovenskem prevodu med potrebna kulturna darjaja. Pa tudi založbi se gotovo ni treba bati, da knjiga ne bi bila deležna zanimanja

Iz razprave o oktobrski revoluciji in slovenskih književnikih

V II. številki letošnje Sodobnosti je Franc Zdravc objavil razpravo Oktobrski revoluciji in slovenski književnici. Iz nje ponatiskujemo nekaj odlomkov, predvsem tistih o Srečku Kosovelu, Jožetu Pahorju in Rudolgu Golouhu.

Jugoslovanska meščanska država je z Obznano (1920) in Zakonom o zaščiti države (1921) pokazala, da vsa dvajseta leta ni bilo mogoče ustanoviti leposlovnega časopisa, ki bi bil temeljni in marksistični ideološki in literarni estetski in ki bi zbiral oči vse marksistične pisatelje in njihove simpatizerje. Prežihov Voranc, ki je tedaj delal na Ravnanju, je že slasti hudo občutili pomankanje taknega časopisa, v katerem bi z leposlovnim besedo lahko delal eva našo stvar. Anton Podbevšek se je 1922 sicer poskušal z Rdečim pilotom in obrnil okrog sebe skupino progresivnih pesnikov in publicistov, toda po drugi številki ga je preobil marksistično zasnovo. Antou Kristjan je v reviji Pod lipo dojel marksistično različno ideološko stališče, prevladoval pa je vendarle socialdemokratski reformizem. Tudi revije Mladina ni mogoče imeti za marksistično glasilo ne glede na to, da je pone-

kod bolj ali manj odkrito zastopala marksistična načela. Slovenici so imeli samo dve glasili, kjer je do leta 1923 bilo mogoče kolikor toliko neovirano objavljati tudi marksistično zasnovane študije in poglede na literaturo. To sta bila tržaško Delo in tržaški Učiteljski list. V obeh je marksistične poglede na umetnost in v javaj Tržačan Vlado Martelanc, ki je imel vsaj posredne stike tudi z Moskvo. Ko so fašisti v Italiji prevzeli oblast, je prenehala tudi ta «zamejska» publicistična možnost.

Med pesniki in pisatelji, ki so ta bolj drugi manj revolucionarni, vztrajali pri socialni in revoluciji tematiki in socialistični ideji oziroma so jo obravnavali tudi z nasprotnega stališča, so opazna zlasti naslednja imena: Tone Seliskar, Mile Klopčič, Srečko Kosovel, Jože Pahor, Juš Kozak, Ivan Vuk in Prežihov Voranc, Rudolf Golouh, Bratko Kreft in Anton Leskovec.

Kako je vrednotiti socialistično idejo in se opredeljeval do revolucije Srečko Kosovel? Okoli leta 1923 je odklanjal tak imenovani materialistični filozofijo ter se potegoval za etični socializem, kot so ga po njegovem utilil Kristus, Lev Tolstoj in

Tagore. Toda — kot je na nekem mestu pravilno pripomnil Vlado Martelanc — Kosovel pri idealističnem pogledu na družbo ni mogel dolgo vztrajati in tudi ne pri božji zasnovi človeka, s katero je hotel obraniti pravice Slovencev pod italijanskim fašizmom. Začel je nihati med čisto človečansko oziroma personalistično in med proletarsko revolucijo. To dilemo, ki jo je mogoče zasledovati v njegovih člankih od leta 1923 do 1925, je polgoma sprajel tudi v pesem.

Sprva je bil pripravljen v pesmi slaviti vse, kar bi ljudi osvobodilo, tudi nasilnost, torej družbeno revolucijo, če bi preprečila, da bi kdorkoli človeku še lahko grenili življenje in mu odvzemale dostojanstvo. Toda kdaj bi pesnik slavil tako silo? «Toda, dragi, ne sedaj, potem...» (Revolucija) In kdaj potem? Ko bi bila končana notranja ali etična revolucija v ljudeh. Kajti samo ta, je veroval Kosovel, bi lahko preobrazila in polovečila družbene odnose. Povrh se je ta pesnik toliko zaveroval v dobroto kot temeljno človeško lastnost, da je iz te idealne točke gledal v prihodnost in v njej etično teje uoskladeni svet. Tam naša rdečica obali! si bodo vsi ljudje bratje, zato ljudje morajo čakati na

«belo bodočnost» (Oda na bodočnost). Ko pa mu je romantična iluzija o lepi bodočnosti začela razpadati, je v pesmih svetoval etični pogov in kvietizem: Trpiš kjerkoli? Trpi jo pogumno! preizkusi v molku svojo moč. (Ne toži, drug)

Misel o emocih dušah je ponavljal kar naprej (Ne prosí, brat), celo v Rdečem atomu III je prepričeval, da bo samo ezvezda duševna pokazala pot k pravemu človeškemu cilju. Še je vztrajal pri tolstojanski trpljenjski filozofiji, naj se človek nasili na upira z nasiljem, ampak le s plemenito dušo, z etosom in s povečanim spiritualizmom.

Od kvietizma in od misli, da človeka mora voditi «božje poslanstvo», je v pesmi Ne prosí, brat napravil tudi že korak v levo. Tu je že dovolil upor, vendar z omejitvijo, da je najprej treba ločiti «kdo je naš» in «kdo stopa preko naših bolečin in se le po tej spoznavni razliki izbrati upor». V to koncesivno obliko upornosti spadajo tudi tisti idejni motivi, s katerimi je napovednik toliko zaveroval v dobroto kot temeljno človeško lastnost, da je iz te idealne točke gledal v prihodnost in v njej etično teje uoskladeni svet. Tam naša rdečica obali! si bodo vsi ljudje bratje, zato ljudje morajo čakati na

Podr! Vse do tal in je tako vstal bo nov tempelj, bleščec in bogat (Meditacije II)

In če je treba, prelij svojo kri! (Pravim ti, brat)

V Pesmi o preobrazbi sveta v Svet je razmišljal tudi o smislu revolucionarne in kvietistične pesmi in se spraševal, ali je ravnanje pravilno, ko je začel vabiti tudi k upor in je opominjal, da «Evropa umira, / Rusija vstaja». Sklep, ki ga je naredil in z njim zadolžil resničnega pesnika humanista, je bil zanj sicer dramatičen, vendar nezogiben: «Vsak mora skozi njo», kdor hoče resnično prepraviti človeka, ker je ljubil ljudi, ubjal je, da bi oživljal. V tem ustvarjalnem protislovju je vztrajal do smrti.

V času, ko je uredjal Mladino, se torej ni več strinjal s Tolstojevim pasivističnim modrostjo, obupal je nad (duhovno) revolucijo

in vsako «notranje», v resnici pa pasivno revolucionarstvo odbil z utemeljitvijo: Ni mogoče, da človek veliko misli, če mora ves dan kopati premog... Tako trpljenje ne o- buja človeške duševnosti, marveč jo otepeva (Razpad družbe in propad umetnosti, Mladina 1925-26). Utopistične ideologije od krščanstva do tolstojanstva, ki so na Slovenskem hromile misel o «ponosnem človeku», so pri Kosovelu, ki se je krepil pri Ivanu Cankarju, Maksimu Gorkem in Romanu Rollandu, morale doživeti polom. Naposled je priznal marksizem kot najbolj človečansko akcijsko dediščino 19. stoletja in oktobrski revolucije. Hkrati je dezavuiral personalistično ideologijo, za katero so se vsa bolj zavzemali «križarji» in jo postavljali proti materialistični filozofiji in proti slovenskim marksistom.

Jože Pahor je «socialni roman» Medladije (1923) prostorsko zamislil v nacionalno in socialno problematiko med Gorico in Tr- dam po prvi svetovni vojni. V sklepnih poglavjih se je upiral italijanskemu nacionalizmu, v glavnem pa je iskal novega človeka. Iskal ga je na ozadju spopadov med kapitalisti in delavci. Novega človeka je našel v obeh

slonjih. Njegov tvornikar Rojnik je najprej varianca Oblomova. Toda Rojnik se spramaj iz Oblo- mova v dejavnega človeka, se mo- ralno obravnava in doživlja nekakšno personalno revolucijo. Kakor da ga je avtor krojil po načrtu socialnih demokratov in pesnikov personalistov. Rojnik se «grize», ker je odstavil delavca, da so ga vrgli na fronto, doma pa so mu ostali lačni otroci, se akessa in se naposled vprašuje: «Bo li prišel on ogenj, ki me razje in pre- novi? Bo li prišel?» Pahor je na- slikal razrednega spopornika, zgledega romantičnega junaka maveli kot najbolj človečansko akcijsko dediščino 19. stoletja in oktobrski revolucije. Hkrati je dezavuiral personalistično ideologijo, za katero so se vsa bolj zavzemali «križarji» in jo postavljali proti materialistični filozofiji in proti slovenskim mark- sistom.

Jože Pahor je «socialni roman» Medladije (1923) prostorsko zamislil v nacionalno in socialno problematiko med Gorico in Tr- dam po prvi svetovni vojni. V sklepnih poglavjih se je upiral italijanskemu nacionalizmu, v glavnem pa je iskal novega človeka. Iskal ga je na ozadju spopadov med kapitalisti in delavci. Novega človeka je našel v obeh

ANPI ZA PRIZNANJE BIVŠIM PARTIZANOM NAZIVA «BORCA ZA SVOBODO»

Delegacija ANPI iz Trsta na sestanku s predstavniki Združenja ZB Slovenije

Vzpostavljeno je bilo tesno sodelovanje med dvema organizacijama borcev za rešitev raznih vprašanj bivših borcev na Tržaškem

Kakor je znano, je pripravljani odbor partizanskega shoda v Bazovici mobiliziral vse poštvovalne bivše borce na Tržaškem, da so z veliko vneto vsestransko delali mesece in mesece, da bi izvedli popis vseh bivših borcev, ki še nimajo priznanja borca za svobodo. Priprave so bile pole, ki so jih pripravili bivši borci izpolnili in podpisali, a za padle borce so jih izpolnili in podpisali njihovi sorodniki. Da je protestni shod v Bazovici do dosega priznanja tako veličastno in brez motenj uspel, je dokaz velike discipline in moralne moči bivših partizanov.

Za ureditev dokumentacije borcev, ki so bili v jugoslovanski armadi, je imel tržaški pokrajinski odbor ANPI prvi sestanek z Združenjem zveze borcev Slovenije, kjer je posredoval, da se vsa vprašanja rešijo, kar mu je bilo tudi obljubljeno. Na srečanju bivših prekomorcev v Kopru, se je tržaška delegacija dogovorila za sestanek v Ljubljani.

V soboto, 11. novembra sta šestčlanska delegacija pokrajinskega odbora ANPI v Trstu, ki jo je vodil podpredsednik Arturo Calabro, sprejela predsednik Združenja zveze borcev Slovenije in podpredsednik Združenja zveze borcev Jugoslavije Franc Leskošek — Luka in član odbora Združenja zveze borcev Slovenije tov. Julij Beltram. Tržaška delegacija jima je poklonila album fotografij s partizanskega shoda v Bazovici in jima je izročila prvi sveženj izpolnjenih pol.

Na tem prvem delovnem sestanku so razpravljali o vprašanih preživelih borcev, padlih in partizanskih borcev, ki so ostali v jugoslovanski armadi po 1945, o borcih, ki so po končani vojni ostali v Jugoslaviji v raznih civilnih službah, ter o raznih priznanjih in odlikovanjih. Poleg tega so govorili tudi o težavah s seznanji, ki jih imajo še vedno razne enote jugoslovanske vojske in o primikih borcev, ki so bili čestokrat zgrešeno napisani.

Predstavnika Združenja zveze borcev Slovenije sta tržaški delegaciji zagotovila, da bo njuno združenje takoj začelo reševati postavljena vprašanja, ter da bodo pokrajinski odbor ANPI v Trstu sprosti obveščali o morebitnih težavah in drugih vprašanih, ki se tičejo bivših partizanskih borcev na Tržaškem.

Pokrajinski odbor ANPI v Trstu poziva vse bivše borce, ki niso še izpolnili zadevnih pol ali so v polah navedli nepopolne podatke, da zadevne pole čimprej pravilno izpolnijo in da se za vsa morebitna pojasnila obrnejo na sedež ANPI v U. Zonta 4, ali pa na pooblaščenca v posameznih vaseh. Hkrati pa odbor obvešča bivše borce, da naj na prijavnih polah napišejo tako svoj izvirni primek kot tudi morebitni priimek v spremenjeni italijanski obliki, kot n.p.r.: Kralj — Carli, Volik — Volpi, Lah — Lacchi itd.

Obvestila Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov

PRISPEVKI ZA NAKUP KMETIJSKIH STROJEV

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov obveščata člane in kmetovalce, da je Pokrajinsko kmetijsko nadzornišvo dobilo sredstva za prispevke za nakup kmetijskih strojev.

Prispevki gredo do največ 25 odst. nakupne cene stroja, ki ne sme stati več kot milijon lir.

Prošnje sprejema Pokrajinsko kmetijsko nadzornišvo v Trstu, U. Ghenga 6, I. nadstropje, v uradnih urah (vsak dan razen sobote).

TEČAJ ZA UPORABNIKE KMETIJSKIH STROJEV

Ustanova za pomoč uporabnikom kmetijskih strojev (UMA) priredi dvomesečni praktični tečaj za mlade kmete, ki se poslužujejo strojev. Tečaj, ki bo pri strokovnem kmetijskem zavodu v Montagnani pri Padovi, bo trajal od 1. decembra letos do 10. februarja 1968 (prekinjen bo od 20. dec. do 2. jan. 1968 za praznike) in bo popolnoma brezplačen, tudi glede hrane in stanovanja.

Prijavijo se lahko kmetje in njihovi družinski člani v starosti od 18. do 30. leta.

Prijave sprejema ustanova UMA v Trstu, U. Mazzini 20.

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov opozarjata svoje člane vinogradnike, da je treba prijaviti pridelek vina, ki ga ima vsak še v kleti do polnoči 30. novembra.

Kdor ne bi izpolnil in oddal prijave, ne more potem dobiti dovoljenja, da vino lahko proda, ali sam toči na osmici.

Po zakonu so predvidene stroge kazni za tiste, ki bi vinu ne prijavili (od 100 tisoč do 1 milijona lir globe).

Prijave je treba napisati na posebnih obrazcih. Roti za njih oddajo zapade nepreklono 10. decembra. Ni torej moč računati na možnost prijave po tem roku.

Zato naj se vinogradniki zgledajo na tajništvo KZ in ZMP, da jim izpolni in vloži prijavo.

Tajništvo KZ in ZMP



VAŽNO ZA KMETE IN DRUGE LASTNIKE ZEMLJIŠČ

Zakon za ureditev lastninske pravice zemljišč podaljšan za pet let

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov dajeta prizadetim kmetom potrebna pojasnila, navodila in pomoč za pravilno vknjižbo

Po časopisnih vesteh, ki so opozarjale na rok o zapadlosti za ureditev lastninske pravice zemljišč, ki jih predvideva zakon št. 1610 od 14. novembra 1962 glede ureditve lastninske pravice za malo kmečko posest in ki bi moral poteti 14. decembra letos, se je zadnje čase v uradu Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov zglasilo precej članov, ki so zaskrbljeno vpraševali ali je to res.

Tudi v tržaški pokrajini je namreč mnogo lastnikov, ki še nimajo redno vknjižene svoje posesti, bodisi ker so še vknjiženi očetje ali stari očetje, bodisi ker za nekatero zemljišča, ki jih sicer dejansko uživajo že desetletja, niso še poskrbeli za prepis lastnine. To sta skrbel za prepis lastnine. To sta skrbel za prepis lastnine. To sta skrbel za prepis lastnine.

Veljavnost zakona bi imela zapasti, kot omenjeno, 14. decembra letos. Dne 9. oktobra letos pa je parlament izglasoval zakon št. 952, ki podaljšuje veljavnost zakona št. 1610 iz leta 1962 za nadaljnjih pet let, se pravi do 14. decembra 1972.

Vseeno pa svetujemo vsem članom Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov ter na splošno vsem prizadetim, da se poslužijo ugodnosti, ki jih zakon daje, brez odlašanja, ker je popolnoma jasno, da čim dlje časa se neurejeno lastninsko stanje zadržuje, tem težje ga je potem razvozlati in urediti. Zato tajništvo Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov pozivata vse posestnike, ki niso še pravilno vknjižili, naj se zgledajo v njihovi uradnih urah. Geppa 9, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila, navodila in pomoč.

Registriranega, ali da je vsaj dvajset let v nemoten in neprekinjeni posesti nekoga zemljišča, lahko zahteva, da se zemljišče vknjiži na njegovo ime. Pri tem je oproščeno vsakih stroškov za vse davke in dajatve ter globe (davke na dedščino, registrski davki itd.).

Postopek, ki ga zakon predvideva, je sicer daljši kot pri navadnem priposestovanju. Toda glede na omejenost olajšave je to največkrat in najbolj način, da si naš človek uredi premoženje.

Veljavnost zakona bi imela zapasti, kot omenjeno, 14. decembra letos. Dne 9. oktobra letos pa je parlament izglasoval zakon št. 952, ki podaljšuje veljavnost zakona št. 1610 iz leta 1962 za nadaljnjih pet let, se pravi do 14. decembra 1972.

Vseeno pa svetujemo vsem članom Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov ter na splošno vsem prizadetim, da se poslužijo ugodnosti, ki jih zakon daje, brez odlašanja, ker je popolnoma jasno, da čim dlje časa se neurejeno lastninsko stanje zadržuje, tem težje ga je potem razvozlati in urediti. Zato tajništvo Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov pozivata vse posestnike, ki niso še pravilno vknjižili, naj se zgledajo v njihovi uradnih urah. Geppa 9, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila, navodila in pomoč.

okoliše se danes pričajo ostanki tu di milina na veter.

Ustanovitev sindikata bivših policistov CISL

Pri pokrajinski zvezi CISL se je ustanovil pokrajinski sindikat bivših policistov, vključen v FILS CISL v U. Carducci 35. Vsi prizadeti se lahko obrnejo na sindikat v uradnih urah za informacije in za pristop k sindikatu.

Ker bo zapadel kmalu rok za obnovo prenosil za znanimi zahtevami glede zaostankov, naslovljenih na vladnega komisarja, poziva pripravljani odbor vse prizadete, naj vložijo prošnje na papirju, ki ga predpisuje zakon.

Pri igri se je večerj dopoldne ponesreči 30-letni uradnik Patrizio Giuniori s Trga Monte Re 4 na Opčinah. Na nogometnem igrišču v Naselju Sv. Sergija je Giuniori skupaj s prijatelji igral nogometno tekmo. Med igro je ga nehoti pahnil nasprotni igralec, da je nesrečnik padel in se ranil po desni obrvi. Ponesrečenca so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico in ga sprejeli na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 10 dneh.

Tržaški krvodajalci na obisku v Karlovcu

Prisrčen sprejem in navezava koristnih stikov

Pred časom je delegacija Združenja krvodajalcev iz Karlovcu obiskala Trst ter se sestala s predstavnikmi tržaškega združenja. Ob tisti priložnosti so Karlovčani povabili tržaške predstavnike združenja krvodajalcev na praznik krvodajalca, ki je bil v Karlovcu 25. oktobra.

V tržaški delegaciji so bili predstavniki Giuseppe Tendi, blaženi Ettore Sessi ter svetovalec deželne federacije avtonomnega združenja krvodajalcev Antonio Comel.

Tržaško delegacijo so sprejeli predsednik karlovskega združenja Krunoslav Lovrečević, dr. Nikola Panunović in tajnica karlovskega RK Zora Grabušek.

Po ogledu transfuzijskega centra v karlovski bolnišnici, kjer je goste sprejel dr. Kiseljak, so si Tržačani ogledali v spremstvu gostiteljev mesto. Po kosilu v neki karlovske restavraciji se je tržaška delegacija udeležila uradne proslave odnosa krvodajalca. Proslavi so prisostvovali predstavniki RK Hrvaške Greta Izavaj in Danica Hrovta.

Na kulturnem programu proslave je nastopila tudi skupina otrok. Zvedelo se je, da je v Karlovcu 1115 krvodajalcev, kar omogoča krajnemu transfuzijskemu centru popolno avtonomijo. Gostitelji so podarili tržaškim gostom spominsko diplomu.

Stedili so razni govori. Spregovorila sta tudi predsednica RK Hrvaške in predsednik tržaškega združenja, ki sta poudarila potrebo, da se poglobijo stiki med obema organizacijama.

Natečaja za tri mesta pri pokrajinski upravi

Tržaška pokrajina razpisuje natečaj za voditelja radiološkega kabineta ter za voditelja laboratorija za patologijo in klinične raziskave pri psihiatrični bolnišnici v Trstu. Prošnje je treba vložiti do 23. decembra. Najvišja dopuščena starost je 35 let. Informacije se dobe ob ponedeljkih, sredo in petkih od 10. do 12. ure pri uradu za osebe v U. Geppa 2.

Nadalje razpisuje pokrajina natečaj za asistenco namestnice višje sešre v tržaškem zdravniško-pedagoškem inštitutu. Prošnje se lahko vlagajo do 23. decembra opoldne. Prosilke ne smejo biti starejše od 30 let in morajo imeti diplomu učiteljstva ali specializacijo v ortofrenskem pouku. Informacije se dobe v zgoraj omenjenem uradu.

KRZNA
SUPER ELEGANTNI MODELI
VISJA KAKOVOST
VELIK PRIHRANEK
PELLICCERIA CERVO
TRST
Viale XX Settembre 16/III

SEBOFLEX
VSE ZA KINO
IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, U. Mazzini 53 Tel. 753-361
Prijetelje in znanos naprosamo da nas obiščejo !!

FRANKO PAHOR
ŽENSKA IN MOŠKA
KONFEKCIJA
TRST
UL. IMBRIANI, 9
DREV. MIRAMARE 183

ODPOSILANSTVO BARKOVLIJANOV PRI ODBORNIKU MOCCHIIU

Ceste med zgornjimi Barkovljami in obalo so spremenjene v prave struge potokov

Odbornik je obljubil, da bodo te ceste s časom popravili, ni pa zagotovil nič stvarnega - Zapreke za razširitev Furlanske ceste

Občinski odbornik javnih del Attilio Mocchi je v petek sprejel odposilanstvo iz Barkovlj, v katerem so bili Francesco Michelazzi, Bruno Babudri in Franc Žnidaršič, katere je spremljala občinska svetovalka KPI Jelka Gerbec. Odposilanstvo je prikazalo občinski slabo stanje cest, ki večje zgornji del Barkovlj s spodnjim področjem obdaja. Nekateri ceste in ulice, kot na primer ulica Moncolano in Panzera, so postale prave struge potokov, tako da ni ob slabem vremenu moč hoditi po njih. V zelo slabem stanju so tudi deli ulic Lavareto, Bonafata in Boveto ter obročni odcepki Furlanske ceste, medtem ko je Stara cesta na Kontovci zaradi del, ki trajajo že leto dni, skoraj v celoti neprehodna. Dejansko je edina prehodna cesta, ki veže Furlansko cesto za Miramarski urevoredom, Ulica Perarolo, medtem ko so tudi stranski klanji, ki končujejo na njej, v obupnem stanju.

Na nekaterih izmed teh cest in ulic je treba urediti tudi odtočne kanale, in sicer na odcepku Ulica Perarolo od hišnih števil 55 do 61 ter na odcepku Furlanske ceste med številkami 209 in 261. Odposilanstvo je povedalo odborniku, da že več let ne opravljajo vzdrževalnih del v teh ulicah. Včasih popravljajo spodnji del teh ulic, kar pa nič ne pomaga, ker prihaja za časa neurij voda z zgornjih predelov navzdol vsakršne odpadke ter nastajajo z njimi popravljene predele in jih s tem pokvari.

Odbornik Mocchi je dejal, da so sredstva, namenjena za ta dela, omejena. Poleg tega pa, kot je bilo že poudarjeno v odgovorih na vprašanja svetovalke Gerbec, ne more občina prevzeti naloge za popravila in vzdrževanje vseh cest, ker so nekateri zasebna last.

Člani odposilanstva so poudarili, da so vse omenjene ceste odprte za javni prehod več kot 35 let in Ulica Moncolano na primer že več kot sto let, da ni nikoli nihče prepovedal prehoda po njih. Zato bi bili vsi lastniki kakor tudi vsi prebivalci zelo zadovoljni, če bi jih popravili. Zavaljo tega naj bi občina upoštevala to stvarnost ter popravila ulice in ceste v Barkovljah v celoti. Pri uporabi razpoložljivih sredstev pa naj bi se ravnala po kritičnosti, da jih je treba porazdeliti po vseh področjih, katerim so namenjena.

Odbornik je odgovoril, da bodo popravila ulic v Barkovljah izvedli, vendar pa da ne more povedati, kdaj se bo to zgodilo, razen za tista dela, ki so že določena. Vsekakor pa je vzel predloge odposilanstva na znanje.

Na vprašanje svetovalke Jelke Gerbec, kdaj bodo razširili Furlansko cesto med hišnimi številkami 54 in 82, je odbornik odgovoril, da ne ve, kdaj se bodo dela zopet pričela, ker so tu birokratske težave v zvezi z zemljiščem, kjer je poslojce jugoslovanskega konzulata, katere ima ta v najemu. To zemljišče bi moralo preiti v last države. Občina se ne more pri tem niti sklicevati na načelo nujnosti, ki ga zakon dopušča za šolske zgradbe in za dela, ki so proglašena za nujna.

sko cesto med hišnimi številkami 54 in 82, je odbornik odgovoril, da ne ve, kdaj se bodo dela zopet pričela, ker so tu birokratske težave v zvezi z zemljiščem, kjer je poslojce jugoslovanskega konzulata, katere ima ta v najemu. To zemljišče bi moralo preiti v last države. Občina se ne more pri tem niti sklicevati na načelo nujnosti, ki ga zakon dopušča za šolske zgradbe in za dela, ki so proglašena za nujna.

Odgovori odbornika Mocchia na vprašanja svet. Muslina

Na zadevno vprašanje občinskega svetovalca Muslina je občinski odbornik Mocchi odgovoril, da je zapuščen zemljišče v U. Abro, ki meri približno 2500 kv. m., last občine in da ureditev zahteva precejšnjo dela. To delo bo občina opravila, kakor hitro bo mogoče, in sicer ko bo ustanovljen delovni center.

Glede ureditve podpornega zida v dvorišču šole »Bergamari« je odbornik Mocchi odgovoril občinskemu svetovalcu Muslinu, da so ga te dni podprli, ker je bil nevaren, za postavitev novega pa bo poskrbelo podjetje, ki bo gradilo solski vrtec.

Glede postavitev dveh novih kioskov ob postajališču prog R in C, in sicer na Reški cesti ter na Trgu Pestalozzi je odbornik Mocchi odgovoril svetovalcu Muslinu, da gre za privatne proge, da pa občinska uprava kljub temu proučila možnost izgradnje omenjenih kioskov, kar bi stalo 1 milijon lir.

Smrtna kosa je ponovno posegla med naše ljudi. V sredo popoldne so pri Koroših (Sv. Barbara) pospremili k zadnjemu počitku Ivana Svetina, ki mu je življenje usahnilo že pri 61. letu starosti. Miljski hribi so z njim izgubili poštenega močarja, zavednega Slovenca in vnetega borca za boljše in bolj pošteno življenje. Kako je bil pokojni Ivan Svetina med ljudmi miljskih hribov cenjen in priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Okoli krste se je zbrala vsa vas in mnogo pogrebecev je prišlo tudi iz drugih vasi in zasevkov miljskega grebena.

Kako tudi ne, saj je bil Ivan Svetina eden tistih na področju Milj ne redkih ljudi, ki se od vsega začetka niso sprizgajali s fašizmom. Organizirano se je pokojni Ivan lotil borbe proti fašističnemu nacionalizmu in socialnemu zatiranju že v dneh, ko je fašizem ob pomoči uradnih oblasti divjal po naših krajih in se z nasiljem pošalčal ne le oblasti, pač pa tudi sedežev in domov slovenskih in vseh naprednih ustanov in organizacij. Že leta 1922 je bil sprejet v komunistično partijo, kateri je ostal zvest vse do svojih zadnjih dni. Skupno z vaščanom Natalem Kolaricem, Miljanom Luigijem Frausinom in drugimi antifašisti je organiziral in vodil odpor proti mračnjastvu črne dobe. Njegova dejavnost ni mogla ostati prikrita fašistom in zato je moral Ivan Svetina leta 1933 pred sodišče in nato v zapor, kjer pa je ostal le leto dni, kajti deležen je bil neke splošne amnestije.

Po vrnitvi na svobodo se je še z večjo vneto lotil prejšnje dejavnosti in tudi njegovemu delu je treba pripisati delo, da se je antifašistična borba v dobi NOB v miljskih hribov tako močno razbohotila. V času narodnoosvobodilne borbe je bil Ivan Svetina kot

Janez znan tako na domačem terenu, kot tudi številnim aktivistom v Slovenski Istri in v Brkinih. Hkrati pa je bil v stalnem stiku tudi z mestnimi antifašističnimi gibanji.

Tudi po osvoboditvi je Ivan Svetina ostal zvest svojim načelom in njegova prisotnost se je pri Koroših in v sosednjih naseljih vedno čutila. Njegova doslednost pa je bila očitna tudi na dan pogreba.

Na njegovo izrečno željo je bil pogreb civilen in nad njegovo krsto, posuto z rdečim evanjem, so se v zadnji pozdrav naglne rdeče zastave.

Pokojnemu Ivanu Svetini naj bo



Ivan Svetina

Stare murve in mlin v Rojanu

Ob rojanskem, še pred nekaj leti odprtem pokoku, je prvotno raslo na desnem bregu dvanajstih murv. Vzporodna ulica se je zato imenovala Ulica dvanajstih murv (Via dodici moreri). Nekaj teh urev je občina posekala ter nasadila platane in lipe, ulica pa je ohranila svoje ime po murvah (Via dei moreri).

Trinajsto murvino drevo, katero ni prišlo v poštev pri imenovanju omenjene ulice, raslo je za zidom dvorišča, prvotno vrta, Montanelijevega posestva, je vzelo slovo v lanskem poletju. Leta 1932 so izsekali še ostale murve in kasneje nasajeno drevje, potok pokril in ulico razširili.

S pokritjem potoka je ta del Rojana izgubil prvotno in tipično lice. Vsekakor pa je bilo to delo nujno potrebno, saj so se v potoku grmadi vsakovrstni odpadki, ob katerih so se množile in redile ostudne podgane.

Gornji del potoka, ki se vije po dolinici med Frugi in Močnicli, oživi le ob velikem deževju. Včasih je moral vendarle biti bogatejši na vodi, kajti za dober strehljaj od omenjenega posestva proti Frlugom je stal mlin, ki je v začetku tega stoletja odslužil svojevemu namenu. Ob močnih nalivih ga je voda odnašala kos za kosom.

O mlinu pričla še danes zbiralnik, v katerem se je nabirala voda, ko so pojednalo moči obišlemu potoku.

Mlina torej ni več, a sled je ostala. Ker ima še precej prostora, izgubil obokan strop in je pred dežjem zavarovan, so ga za sedle domače parove. Tu so še dolgo vrsto let prale mestne perli, si za kratek čas prepevale in drbile dneve novice, o katerih so bile vedno na tokočnem. Marsikateri par, katerega okoli je izšel iz tega »informativnega urada«, pa še danes čaka na občak.

Omenjeni mlin ni bil edini v tej okolici. Ostanke vlinov so še ob drugih potokih. In v tem predelu



Kot smo večerj poročali, je znani ameriški pisatelj Dos Passos med svojim večdnevним obiskom v Trstu predvčeršnjim tudi predaval na tržaški univerzi o svojih dogodivščinah v zimi leta 1917-1918 na italijanski fronti, kjer je bil kot prostovoljec pri Rdečem križu, ter o svojem takratnem potovanju po Italiji, kjer se je zanimal zlasti za slikarstvo in arhitekturo. Na sliki vidimo, kako župan inž. Spacchini pozdravlja odličnega gosta pred začetkom predavanja.

SPLOSNA PLOVBA PIRAN
vzdružne s svojimi tovornopotni kimi ladjami: redno linijo okoli sveta, redno linijo z Južno Ameriko, redno linijo z zahodno Afriko ter tudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 2.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na uravo podjetja: »SPLOSNA PLOVBA«, Piran, Zusančeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu
Telefon: 341-23; 341-22 Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

TRST - U. Boccaccio 3
Telefon 28-373
POŽAR ARTEMIO
TOVARNI PREVOZI
v vse kraje tudi v inozemstvo

URARNA IN ZLATARNA
T. TREVISAN
TRIESTE - TRST, UL. UMBERTO SABA 5 (ex C.so Garibaldi)
ob avtobusni postaji na Trgu Barriera Vecchia
URE SVETOVNO ZNANIH ZNAMK OD 5.000 LIR DALJE
ZLATI IN SREBRNI OKRAŠKI ZA VSAKO PRILIKO
ZLATO 18-KARATNO PO KONKURENCI CENI
ZLATO 18-KARATNO V PLOŠČICAH ZA ZOBNE
JUGOSLOVANSKI KUPCI IMAJO IZREDNE POPUSTE
Govorimo vse jugoslovanske jezike

ZA NAJUGODNEJŠI NAKUP
RADIO — TELEVIZORJEV — SUPERAVTOMATISNIH PRALNIH STROJEV — HLADILNIKOV — ELEKTRIČNIH GOSPODARSKIH PREDMETOV — PEČI NA KEROZEN
OBRNITE SE NA TRGOVINO
BRUNO BRESCIANI
OPČINE — NARODNA ULICA 47 — TEL. 221-711
IZREDNI POPUSTI ZA IZVOZ
Obiščite nas, ne bo vam žal!

ZA FINO GOSPO,
ZA ZAHTEVNEGA GOSPODA,
ZA VSAKOGAR,
IN ZA VSAKRŠNO PRILOŽNOST, pri:

LINEA
MOSKE IN ŽENSKO OBLEKE TER PERILO IN SPORTNE OBLEKE
VIA CARDUCCI, 4 - TEL. 31.1.88 - TRIESTE

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes, 19. t.m. z začetkom ob 16. uri film v barvah Charlesa Chaplina:

LA CONTESSA
DI HONG KONG
(HONGKONSKA GROFICA)
Igrajo: SOPHIA LOREN, MARLON BRANDO, SIDNEY CHAPLIN, TIPPI HEDREN in MARGARET RUTHEFORD

Kino na brčcinah
predvaja danes, 19. t.m. z začetkom ob 15. uri Technicolor Warner Bros film:

MY FAIR LADY
TECHNICOLOR SUPER PANAVISION 70
Igrajo: AUDREY HEPBURN, REX HARRISON, WILFRID HYDE WHITE, GLADYS COOPER, STANLEY HOLLOWAY

KINO «IRIS» PROSEK
predvaja danes, 19. t.m. s pričetkom ob 16. uri po istovestnem bestsellerju Cinemascope film v barvah:
PARIGI BRUCIA?
Igrajo: KIRK DOUGLAS, GLENN FORD, ALAIN DELON, LESLIE CARON, CHARLES BOYER, JEAN PAUL BELMONDO, GEORGE CHAKIRIS
(PARIZ GORI?)

RADIO VALE

NEDELJA, 19. NOVEMBRA **Radio Trst A** PONEDELJEK, 20. NOVEMBRA **Radio Trst A**

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila
8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maša - 9.50 Skladbe za klavir - 10.00 Acquaviva godalni orkester - 10.15 19.30 Poslušali boste - 10.45 V prazničnem tonu - 11.15 Oddaja za najmlajše: «Maj oče in jaz» - 11.45 Ringaraja - 12.00 Nabožna glasba - 12.30 in 13.30 Glasba po željah - 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... - 14.45 Popevke - 15.30 «Razsvetljeno okno», drama - 16.55 Revija orkestror - 17.30 Prijatelji zborovskega petja - 18.00 Koncert v miniaturo - 18.30 iz pesniških gajev: «Aleardo Aleardi» - 18.40 Zabavali vas bodo - 19.15 Nedeljski vestnik - 19.30 Laha glasba - 20.00 Sport - 20.30 Pod farmim zvonom v Stejerjani - 21.00 Vaški ansambli - 21.30 Moderni ritmi - 22.00 Sport - 22.10 C. Taranu: Dialogi za šest instrumentov - 22.20 Vokalni ansambli - 22.45 Antologija jazza.

Trst
9.30 Kmetijska oddaja - 9.45 Nabožna oddaja - 11.00 Skladbe za godala - 11.30 Za prijatelje cvetja - 12.15 Sport - 14.00 El Campanon.

Koper
7.30, 12.30, 13.30, 19.15 Poročila - 7.10 Jutrarnja glasba - 8.00 Prensos RL - 9.10 Nedeljsko srečanje - 9.45 Orkester - 10.00 Prensos RL - 10.30 Nove plošče - 10.45 Glasbeni zmenek - 11.00 Dogodki in odmevi - 11.20 Harmonikar J. Kampeč - 11.30 Današnji pevci - 11.50, 12.00 in 14.00 Glasba po željah - 12.35 Zunanje politični pregled - 13.40 Sosedni kraji in ljudje - 15.20 Prensos RL - 18.30 in 19.00 Sport - 19.30 Prensos RL - 22.10 Ples.

Nacionalni program
8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.10 Nabožna oddaja - 10.45 Nove plošče - 11.40 Roditeljski krožek - 12.00 Kontrpunkt - 13.15 Nagradno tekmovanje «Fisocak» - 14.30 Laha glasba - 15.10 Neapeljske pesmi - 16.00 Popolnadi - 17.30 Orkestri - 18.10 Simfonični koncert - 20.25 Glasbeni variete - 21.15 Sport - 21.30 Violinisti A. Pelliccia in pianisti A. Pultii.

II. program
7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila - 8.45 Oddaja za ženske - 9.35 Veliki variete - 11.00 Zborovsko petje - 11.35 Juke box - 12.00 Sport - 13.00 Radijski krožek - 13.45 Nedeljski ansambel - 14.30 Aktualnosti - 15.00 Orkester in solisti - 20.00 Iz «Haensel» in «Gretel» - 21.00 Stendhal v Milanu - 22.00 Glasbeno govorni sredo.

III. program
10.00 Cirrijeve in Mekulove skladbe - 11.00 Coplandov koncert - 11.50 Operni koncert - 12.10 Karfova korespondenca - 12.20 Glasbene priredbe - 13.00 Dvořak, Sostakovič, Strauss - 14.30 Beethovenov trio - 15.30 F. De Agostini: «Bang, amore sul muro del suono» in «Le «versificatore» - 17.30 Sliče iz Francije - 17.45 Pianist Dino Ciani - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.30 Koncert s sodelovanjem D. Ojstraha.

Slovenija
7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Za mlade radovedneže - 9.10 Iz jug. studiov - 9.45 Mladinski pevski festivali - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Coctail melodij - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Pianist G. Ginzburg - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Lovske pesmi - 13.30 Priporočila vam... - 14.05 Razpoložljiva glasba - 15.40 Zenski in moški pevski zbor «F. Prešeren» - 16.00 Vsa dan za vas - 17.05 Slavni solisti - 18.00 Aktualnosti - 18.15 «Signal» - 18.35 Mladinska oddaja - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Melodije Latinske Amerike - 20.00 Vokalno-instrumentalni koncert - 22.10 Radi se jih poslušali - 23.05 Literarni nočturno.

Ital. televizija
11.00 Nabožna oddaja - 12.30 Kmetijska oddaja - 15.00 Sport - 17.00 Program za mladino - 18.00 Settevoci - 19.00 Dnevnik - 19.10 Nogometna tekma - 19.55 Sport in kronike strank - 20.30 Dnevnik - 21.00 Thackeray: «La fiera della vanità» - 22.25 Sport - 23.15 Dnevnik.

II. kanal
21.00 Dnevnik - 21.15 «Ci vediamo stasera» - Sandro Millo - 22.15 Film «L'assedio».

JUG. TELEVIZIJA OD 19. DO 25. X. 1967

NEDELJA, 19. novembra
9.25, 20.00, 22.00 Poročila - 9.30 Nedeljski vrtljak - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Ne črna, ne belo - 11.30 V mestu je klavn - film - 12.00 Nedeljska TV konferenca - 14.20 Sahovski komentar - 14.40 Klobenčev: 17.15 Ruski čudež - 18.30 Karavana - reportaža - 19.10 Vrnitev - film - 21.00 Glasbena oddaja - 22.20 Rokomet Partizan-Island - 23.20 Boksarsko srečanje Hrvatska-Srbija.

PONEDELJEK, 20. novembra
16.55, 20.00, 22.10 Poročila - 9.40, 11.40 in 14.50 TV v šoli - 10.35 in 15.45 Rusčina - 11.00 Splošna izobrazba - 17.00 Mali svet - za otroke - 17.25 Risanek - 17.40 Kje je kaj - 17.55 Obzornik - 18.55 Slije, nasveti Ljubljani - 18.45 Kulturni nasveti - Kostanj - 19.15 Sport - 19.40 Znanstveniki na Antarktiki - 20.40 S. Rozman: Blaž prekrščevalce - drama - 21.40 Zagrebški solisti.

TOREK, 21. novembra
9.40 in 14.50 TV v šoli - 10.35 in 15.40 Splošna izobrazba - 18.15 Biologija žabe - kratki film - 18.25 Prirokov večer z dobrimi znani - 18.45 Slov. film: Včeraj, danes in... - 19.30 Obzornik - 20.10 Mildred Pierce - film - 22.05 Satirična poezija - 22.40 Poročila.

SREDA, 22. novembra
17.00, 20.00 in 22.40 Poročila -

Goriško-beneški dnevnik

S SEJE POKRAJINSKEGA SVETA

Debata o pobudah v kmetijstvu in o gradnji protosinhrotrona

V bivši sedež INAM se bo vselilo šolsko skrbništvo Oddaja v najem gostišča Lanterna d'oro na Gradu

Na začetku seje pokrajinskega sveta v petek zvečer je predsednik dr. Chiantaroli sporočil, da je tudi v imenu sveta poslal solidarnostno brzojavko videmskemu županu in predsedniku pokrajine v zvezi s tragično nesrečo ob eksploziji. Predlagal je tudi, naj bi na prošnjo svetlovalca KPI Menichina odložili razpravo o njegovi resoluciji glede gospodarskega in socialnega načrtovanja na prihodnjo sejo. Svetovalci so soglasali.

Poletno od PSUP je nato sporočil, da je bil deloma zadovoljen z odgovorom, ki mu ga je dal predsednik pismeno na njegovo interpelacijo v zvezi s protosinhrotronom pri Doberdolu ter govoril o vojaških služnostih in dragih vojaških utrdah, ki so v oviro, ker bi jih bilo treba podreti. Predsednik mu je odgovoril, da nima kaj pristaviti k svojemu odgovoru in da problem rešujejo sedaj višji forumi, ter bo morala vlada pokazati tudi svojo politično dobro voljo pri dokončni izbiri kraja za gradnjo te mednarodne naprave.

Po tem uvodu so obširno razpravljali o programu za nekatere razpisne trake v kmetijstvu z deželno pomočjo, potem ko so se spomnili umrlega Francesca Brumata, ki je bil ugoden javni delavec na kmetijskem področju.

Obzornik Vezil je sporočil, da bo deželna uprava dala za potrebe goriškega kmetijstva 20 milijonov lir za dve leti; iz te vsote naj bi porabili 12 milijonov lir za razne pobude na izboljševalnem področju med Krminom in Gradiško, 8 milijonov lir za kmetične in druge preizkušnje na področju vse pokrajine. Zadnji predlog je bil sprejet soglasno, pri prvem delu pa so KPI in PSUP glasovali proti.

Svetovalci so potem odobrili najeminsko pogodbo za gostišče Lanterna d'oro na goriškem Gradu. Na povabilo pokrajinske uprave, ki so ga poslali številnim pripadnikom gostinske kategorije, so prejeli samo dve ponudbi. Med njima so se odločili za Goričana Francesca Licarja, ki je do sedaj vodil podoben lokal nekje v Nemčiji, ima dovolj prakse ter dobro obvlada tri jezike. Najemno pogodbo so sklenili za štiri leta po en milijon najemnine letno ter en milijon kavcije. Licari je zagotovil, da bo storil vse za vpeljavo tega gostišča, za katerega obnovo je pokrajina potrosila 10 milijonov lir.

Prav tako so odobrili oddajo v najem bivšega sedeža INAM v Ul. Leopardi, ki ga bo prevzelo šolsko skrbništvo v Gorici za nizko letno najemnino 1.750.000 lir ter namerava v njem poleg skrbništva nastaniti tudi šolsko nadzorništvo, učiteljsko knjižnico in druge sorodne ustanove. Pogodba velja za dobo 9 let.

Obzornik je bil tudi predlog za oddajo dobave mleka in mesa za potrebe pokrajinske umobolnice v letu 1968. Letos so za mleko potrošili 3,7 milijona lir, za meso pa 21,5 milijona lir in na tej osnovi bodo proučili tudi ponudbe. Prav tako so odobrili dela za ureditev sanitarij v posameznih paviljonih umobolnice, za kar je predvidenih 50 milijonov lir stroškov.

Za šolsko ambulanto pri Rdečem križu so tudi odobrili za leto 1968 prispevek 100 tisoč lir. Na tajni seji so potem odobrili še nekatere sklepe ki se tičejo pokrajinskega osebja.

Spomenica mladinskega odbora vladi glede protosinhrotrona
Mladinski odbor za protosinhrotron in gospodarski razvoj na Goriškem je imel napovedan sestanek s predstavniki treh sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL. Spoznameli so se, da bodo skušali zbuditi večje zanimanje javnega menja za te probleme.

Sklenili so nadalje, da bodo poslali predsedniku vlade resolucijo, v kateri vzkličejo na znanje njegovo izjavo, da za protosinhrotron pri Doberdolu ni ovir vojaškega značaja, ampak samo ovire finančne in proračunskega značaja. Zato bodo pozvali vlado, naj se čimprej jasno opredeli glede odstranitve teh ovir, da se čimprej izvede to delo, ki je osnovne važnosti za pokrajino in vso deželo.

V Podgori so pokopali Frančiško Delpin
V Podgori so večeraj popoldne pokopali 81-letno Frančiško Bandelj, vd. Delpin, ki je stanovala v Ul. Attimis. Na zadnji poti od hiše žalosti na domače pokopališče so jo sprejemili številni domačini ter prijatelji in znanci.

Pokopnica je bila zavedna na predna Slovenka, ki je vse svoje življenje posvetila družini ter vzgoji svojih otrok. Moži je izgubila med bombardiranjem goriškega letališča v drugi svetovni vojni, v italijanski vojski pa ji je umrl sin. Hčerki, Severina in Zorka ter sinu Vanku so se aktivno udeleževali v prosvetnem društvu v Podgori, sedaj pa delujejo v Slovenskem planinskem društvu. Prizadele družini izrekamo ob izgubi matere iskreno sožalje.

Orgelski koncert v cerkvi na Travniku
Peški zbor «Sv. Ignacija» iz Gorice je organiziral za jutri, v ponedeljek, ob 20.30 orgelski koncert v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Igral bo znani mojster na orgle Hubert Bergant iz Nove Gorice, ki je že nastopil z velikim uspehom v Gorici. Koncert bo izvajal v duhu delih. Na programu so klasične skladbe J. S. Bacha, C. Francka, G. Frescobaldija, J. Frobergerja, B. Črnohorskega, J. Alaina in O. Mesianea.

Vstop h koncertu je prost. V petek 24. t.m. bo prav tam in ob isti uri orgelski koncert mojstra Vittoria Tonitutti.

ZADNJA POT ŽRTEV EKSPLOZIJE



Kakor smo že večeraj poročali, je okoli 15.000 ljudi pospremlilo na zadnji poti štiri žrtve eksplozije v Vidmu. Na sliki so furgoni s krstami ter ogromna množica mešanov, ki so se pridružili žalosti prizadetih družin

OKROŽNO SODIŠČE V GORICI

Žena iz Št. Mavra pred sodniki zaradi družinskih preprirov
Oprostili so jo zaradi pomanjkanja dokazov - Epilog smrtne nesreče pri Trziču

U Doljaki družini v Sentmarji, Case Noris 1/A, pride večkrat do družinskih preprirov med materjo Alojzijo Melnik vd. Doljak, njeno hčerjo Viktorijo por. Cattaneo in snaho Klaro Ipavec por. Doljak. Ti prepriro so pripeljali na zatožno klop pred okrožno sodišče v Gorici 27-letno snaho Ipavico iz Dolenj, ki se je pred leti poročila s Francem Doljakom ter ima z njim tri otroke.

Obtožnica se nanaša na dogodek z dne 7. marca 1966, ko se je ob 10. uri Klara vrnila iz Gorice, srečala na dvorišču domače hiše Viktorijo Doljak ter se je med obema vnel prepri. Takoj se je vmesala tudi mati Alojzija, ki je poptegnila s hčerjo proti nevesti. Ta je v razburjenosti pahnila taško, ki je padla po tleh, vendar se je takoj pobrala in zdravniki, ki so ga se istega dne poklicali, je ugotovili, da je dobila le nekaj manjših prasck, ozdravljivih v nekaj dneh. Čez teden dni pa je Alojzija odšla v bolnišnico, kjer so ji ugotovili notranje komplikacije za katere se je morala zdraviti 30 dni in zanje je obdolžila nevesto, ki je

tako prišla pred sodišče. Mati in hči sta nastopili kot pričici proti nevesti. Ta je priznala, da je pahnila taško, ki je padla, vendar se ni poškodovala. Pričal je tudi moški oboževalec Franc Doljak, ki je povedal, da se sestra in mati križičku pripravata z njegovo ženo, ter da jo je mati s tremi majhnimi otroki zapodila iz hiše.

Sodišče je ustavilo sodni postopek zaradi telesnih poškodb in oprostilo obtoženko, proti kateri ni bila vložena tožba, zaradi pomanjkanja dokazov. Branil jo je uradno dr. Battello.

Pri drugi razpravi se je moral zagovarjati 23-letni Clemente Vignini iz Trsta, Ul. S. Lorenzo in Selva 25/2 pod obtožbo, da je dne 6. maja 1966 ponoči ob 0.30 uri, ko se je s svojim fiatom 1100 peljal iz Trsta proti Trziču, na nekem križišču blizu Trziča, zaradi preizagle in nepravilne vožnje izgubil kontrolo nad svojim vozilom, trčil ob dve drugi vozili, ki sta prihajali iz nasprotni strani ter pri tem povzročil smrt 39-letnega Danila Merluzzija iz Trsta, Ul. Bazzoni 3, ter telesne poškodbe več drugih potnikov.

Sodišče ga je obsodilo na 10 mesecev zapora, plačilo sodnih stroškov in povračilo stroškov civilni stranki, se pravi žene Merluzzija, Giulii in hčerki Lauri, ki ju je zastopal adv. Lettis iz Trsta. Na račun odškodnine tema dvema je sodišče določilo tri milijone lir, ki se 90 tisoč lir za stroške civilne stranke. Obenem so Vigninju odvzeli vso dovoljenje za dobo enega leta ter bo moral odsedeti tudi po petletno kazen, ki jo je dobil v Trstu z razsodbo od 28. aprila 1965. Obtoženec je vložil proti razsodbi pritožbo.

Omenimo naj, da je zastopnik žene in hčerke pokojnega zahteval odškodnino okrog 29 milijonov lir. Drž. tož. dr. Caputi: preds. sodišča dr. Cenisi, sodnika Mancuso in Mazzarella; zap. Petti.

Štandrežci za Dijaki dom
Ob priliki zahvalne nedelje je Kmečko društvo iz Štandreža darovalo Slovenskemu dijaškemu domu v Gorici 105 kg krompirja in 53 kg razne zelenjave. Gojenke in gojenci doma se iskreno zahvaljujejo zavednim slovenskim kmetom iz Štandreža, ki se vsako leto spomnijo tega zavoda in njegovega plemenitega poslanstva v korist slovenske manjšine v Italiji.

Včeraj-danes
ROJSTVA, SMRTI, POROKE
V občini Gorice je bilo med 12. in 18. novembrom 1967. leta 24 rojstev, 20 smrti, dve poroki in dva odklica.

ROJSTVA: Lorena Zarutti, Sandro Peric, Donatella Contremolesi, Laura Piccardi, Alessia Vidosa, Mauro Cumin, Fabio Persogio, Cristina Bon, Laura Cotic, Flavio Livon, Liliana Germanetto, Paolo Riazev, Angela Pizzol, Giuseppe Carusi, Ste-

Smrt v Doberdolu
V Doberdolu so pokopali 48-letno Zairo Ulian, mater Giorgiotta, aktivnega nogometaša športnega društva Jezero. Športniki mu ob tej izgubi izrekajo sožalje.

Nezgodna vespista v Doberdolu
Prejšnji večer je neki finančni straznik od Devetakov pripeljal s svojim avtom v goriško civilno bolnišnico 37-letnega Viljama Ferletiča iz Doberdola. Tržiška cesta 19. Zdravniki so mu ugotovili udarac na lobanji in rano na čelu ter so ga pridržali za 10 dni na zdravljenju.

Ferletič se je malo prej ponesrečil pri Devetakih, ko se je peljal z vespo pa je zaradi slabše ceste izgubil kontrolo nad vozilom in padel.

SEJA OBČINSKEGA ODBORA V GORICI

Regulacijski načrt v zaključni fazi
V ponedeljek, 27. novembra občinska seja

Na zadnji seji občinskega odbora v Gorici so na predlog župana Martine odločili, da bo prihodnja seja občinskega sveta v ponedeljek 27. novembra ob 18.30. Župan in odborniki za vazojo Agati st. nadalje predlagala, da bodo novi osnovni šoli v Ul. Cipriani in Ponte del Torriente svečano odprli v soboto 25. novembra ob 10., odnosno ob 11. uri. Za šolo v Ul. Cipriani so potrosili skoraj 80 milijonov, za tisto v Ul. Ponte del Torriente pa 47 milijonov. V prvi je prostora za 200, v drugi pa za 150 otrok.

V obeh šolah so kuhinje, ambulantijski ter centralno ogrevanje. Na svoji seji v petek so odborniki nadaljevali z obravnavo pritožb k splošnemu regulacijskemu načrtu ter ugovorov proti pritožbam, ki jih je utemeljil odbornik za javna dela Lupieri. Splošni regulacijski načrt bo predmet jutrišnje seje občinskega odbora, na kateri se bodo spoprijeli tudi z osnutkom organskega pravilnika občinskih uslužbencev.

O osebuje je nadalje poročal odbornik Candussi, De Simone pa o prispevku nekemu športnemu društvu Fantini je predlagal odobritev stroška 6,7 milijona lir občinskim podjetjem za potrošnje elektrike, vode in plina ter za delo in material v tretjem trimesečju tega leta, kakor tudi uvedbo novih prometnih znamenj.

Odbornik Tomassich je predlagal izplačilo bolniških stroškov, odbornik Lupieri pa stroške popravila športnega igrišča v Ul. Baiamonti ter uporabo novega vodovoda za potrebe prebivalstva.

Vesti iz Doberdola
Jutri, v ponedeljek ob 19. uri bo v prosvetni dvorani v Doberdolu sestanek bivših političnih priganjencov. Na sestanku bo prisoten tudi predstavnik šolskega patronata, ki je odbornik te komisije.

Dežurne lekarne v Gorici
Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Cristofolotti, Travnik, tel. 29-72.

V TRZIČU
Danes ves dan in ponoči je odprta v Trziču lekarna «Alla Salute», dr. Fabris, Ul. Cosulich 103, tel. 72480.

V BONKAH
Danes ves dan in ponoči je odprta v Ronkah lekarna «All'Angelo» dr. Olivetti, Ul. Roma 23 - tel. 72393.

Dežurna svetilarna v Gorici
Danes dopoldne je v Gorici odprta svetilarna Reichman, Korzo Italija 34, tel. 53-71.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVUZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

ESSO SPLENDOR - KEROZEN
ESSO RED - PETROLEJ ZA OGREVANJE
ESSO DOMESTIC - GORILNO OLJE

ZASTOPSTVO IZDELKOV PODJETJA ESSO

PETROLIFERA GORIZIANA
E. BISSALDI & C. S. a. s.

GORICA - Tržiška cesta 102 - tel. 87155
TRST - Ul. Machiavelli 9 - tel. 35559

Konfekcija MONCARO

Najboljše konfekcije za MOSKE, ŽENSKÉ in OTROKE

bogate izbire najmodernejših krojev prvovrstne kakovosti v zadnjih modnih barvah.

GORICA - Verdijev korzo 113/118

Zaradi izredne propagandne prodaje velja ZA VSA MOŠKA OBLAČILA

POSEBEN POPUST 25 %
(Ugodna menjava dinarjev)

S torkove «okrogle mize», ki jo je organiziral Slovenski klub

Zaščititi je treba naš Kras in njegove značilnosti, hkrati pa ne smemo pozabiti na človeka, na Kraševca

Kakor smo na kratko že poročili, je bila v torkovni Grogovi dvorani okrogla miza o temi «Gospodarska in kulturna zaščita Krasa, ki jo je organiziral Slovenski klub Ker gre za važno stvar, ki se ne tiče samo našega Krasa in Kraševcev, ampak vse naše narodne skupnosti, objamo poročila, ki so bila podana. Kot prvi je spregovoril dr. Vladimir Turina, ki je razvil:

Slovenski klub je za nočjo pripravil okroglo mizo o temi Gospodarska in kulturna zaščita Krasa. Nočjo naj bi posebno poudarili arhitekturo, kmetijstvo, turizem in naravne posebnosti Krasa, ki naj bi se, kolikor današnji vestranski napel razvoj dopušta, ohranile v svoji izvornosti.

Prijetno mi je, da lahko pozdravim v naši sredi predvsem župane slovenskih občin: Doline, Nabrežne, Repentnabre in Zgodica, deželnega svetovalca dr. Škerka, pokrajinskega svetovalca Sašo Rudolfa, občinske svetovalce oz. odbornike dr. Dolharja, Dušana Hreščaka in Franca Gombača, predstavnik tiskarskega in radijskega sveta, ki ste se vabilu odzvali.

Vem, da karkoli bo nočjo povedano, kolikor bo predlogov in izraženo želja, mi vsega tega ne bo mogoče uresničiti. Ni pa izključeno, da se bo našlo uho, ki nas bo slišalo, razumelo in kolikor se da tudi pomagalo in nam ustreglo. Zato je prav, da se sliši tudi naš glas, da jasno povemo svoje mnenje, ko gre za del našega Krasa, ki je dragega stvari tako živo v osrčju, ki je postal predmet živahnega razpravljanja vseh Slovencev in Italijanov, ki s Krasom čutijo, da ga čim bolj ohranimo, da se, v zvezi s temi arhitektonskimi, naravnimi in drugimi posebnostmi.

O Krasu beremo tako rekoč vsak dan bodisi v našem, bodisi v drugem tisku. Od Primorskega dnevnika, Gospodarskega, Novega lista tja do Piccola. Ne bom našteval vseh članikov in sponzorce, bilo jih je preveč. Vredno je omeniti le nekaj: zadnjih: Spomenko SKGZ, članek v Gospodarstvu, kjer pravi pisec, da naj ostane vsaj šopek zemlje, da bodo na njej rastle križanteme, divje in kljubovalno, ne pa v rezervatih. Tudi Blagoj Marin v svoji recenziji o knjigi Umile Carso, se ni manj ne zavzema za Kras. Iz vsake njegove besede diha lepota in čar našega Krasa. Ne pozabimo slik, tudi slovenskih slikarjev, bravi Blagoj Marin, ki poudarjajo barve Krasa, ne pozabimo lepih cerkvic in pomena turizma, ki bi nas morale pobrati s Krasom Slovence. On sicer vidi v Krasu silnišči in podobnosti ljudi s sosednjimi Furlanji. Celo ljudje so si enaki, pravi, morda edina, globoka razlika je le v govorici, s čimer, verjetno, hoče povedati, da so kraški Slovenci in Kras vsi eno in najbolj prizadeva. In Stelio Crise, ki je knjigi napisal spremno besedo, pravi «qui il confine ha da unire».

Da, naj nas združijo v naših željah in zahtevah, da naš Kras ne postane železna cesta in betona, asfalta in smoga, zemlja posejana za neokusno grajenimi hišami in weekendi, brez borjacev in kraških gmaj, da ne bi borovci bili le peska v kosovskih pesnih, da ne bi izginele kalone, ki hranijo veštoletne stare napise in vileske neokrasne nageljnove in gorečnice. Le to sem želel povedati za uvod. Napovedani govorniki bodo povedali svoje strokovno mnenje. Večer okroglo mizo bo vodil Egon Kraus, ki bo tudi poslušal in predložitveno razpravljal.

Hvala vam za vaša navzočnost in hkrati prav vsi iskreno in toplo pozdravljeni.

EGON KRAUS:

Za našo prisotnost na Krasu

Kot ste že slišali v uvodu dr. Turine, je Slovenski klub vključil v program letošnje sezone nekaj predavanj in diskusijskih večerov s kraško tematiko. Imeli smo za potrebno, da se lotimo tudi mi tega problema, predvsem zato, ker smo nam tudi Kraševci, najnesjeje povezani s Krasom in nam torej ni in ne more biti vseeno, kakšna bodočnost je namenjena Krasu v okviru meja tržaške pokrajine.

Pretekli torkovni čas je zaniman sledil predavanju dr. Gromjirja Budala, ki je govoril o kraški hiši, daries pa smo se zbrali na tržaški imenovano okroglo mizo, da izmenjamo misli o nekaterih splošnih vprašanjih, ki zadevajo Kras. Toda ne samo Kras, v našo debato moramo vključiti tudi Kraševca, ki je v obliki hiše, ki je tekujoča leti v okolici Krasa in mu dal današnjo podobo. Človeka, ki na kraški zemlji raste, ki na njej živi in ki mu je kraška zemlja vir življenja.

Tudi mi, ki nam je Kras po srcu in čustvih najbližji, zlasti pa te naši sodržavljeni italijanske narodnosti, gledamo na tržaški kosček kraške planote z določnim sentimentalizmom. Na Kras gledamo — pa čeprav nehoti — z očmi pesnika in slikarja, ki imata tu neizpraven vir motivov in barv, gledamo z lečo fotografskega aparata, ki bi hotel ujeti kar najlepši motiv kraške pokrajine. Človek pri tem ni važen, razen kolikor ne predstavlja trenutnega dopolnila k slikali ali motivu, tako da je vsežozni odmaknjen, reki bi skoraj odveč v tem čaru naravnih lepot in skrivnosti, ki prepletajo zemeljske površine in podzemlje. Nekeje no izjemno predstavlja ta človek takt, ko se predstavi z belim predpasnikom spoštovanja vrednega gostinskega stanu, takt, ko na Kras gledamo skozi prizmo terana in pršta.

V zadnjem času vse bolj slišimo, je Kras naravni park Trsta, njegova pljuča, Beremo članke, poslušamo predavanja in prisostvujemo podobnim okroglim mizam, kjer se govori o nujnosti zaščite Krasa. Vsebita tih govorov in članke je v glavnem pozitivna, ima veliko napako oziroma pomanjkljivost: nikjer, ali skoraj nikjer ni govora o Kraševcu, o človeku, ki je neločljivo povezan s Krasom.

SAŠA RUDOLF:

Specializacija in narodni park

V zadnjem času je po zaslugi za sebnih iniciativ, društev in kulturnih organizacij vedno več zanimanja za problem kraške krajine, hiše, okolja in kraškega človeka. V bistvu gre za rešitev vprašanja, kako uskladiti tradicijo z evolucijo vsakdanjega življenja in ohraniti pristnost v okviru širšega pogleda ureditve programskih smeric, gospodarskih, socialnih in urbanističnega razvoja našega ozemlja. Krajevne ustanove niso meje v zvezi z reševanjem teh problemov. Vsekarer pa bi lahko vsaj proučile posamezna vprašanja, ki so v zvezi z usklajitvijo Krasa, in kako nakazale rešitve za ohranitev pristnosti kraške krajine in njene veselošne podobe v razvoju modernega življenja. Vsekarer ni moj namen iskati razloge za nezanimanje krajevnih občin in kraških občanov, saj je bilo do nedavnega napačno nepopolno govoriti o krajih s slovensko večino in se zavzemati za njihov socialni, gospodarski in kulturni razvoj. Le redki strokovnjaki so iz lastnega zanimanja proučevali arhitekturne, krajevne, urbanistične, prir. tem iz knjigi Kraški človek, da bi pustili na strani problem, ki bi lahko povzročili namig na narodnostno vprašanje.

Edino pooblastilo krajevnih ustanov predstavlja dekret predsednika republike št. 987 z dne 10. junija 1965, v katerem je predvidena ustanovitve kateregak obdobja za kmetijstvo in gozdarstvo, v katerem so poleg raznih funkcionalcev še predsedniki pokrajinskih uprav, vendar le s posvetovalnim glasom.

Ce smo torej ugotovili, da se o bližnji prihodnosti niso zanimale za Kras, je potrebno, da se odločimo, kaj je nastal z ustanovitvijo dežele Furlanije - Julijske krajine in možnosti, ki se nam kažejo v tej perspektivi. Na žalost je bilo moč zaznati pri deželni komisiji, ki je bila ustanovljena v okviru pooblastila krajevnih ustanov, v zvezi z reševanjem specifičnih vprašanj. Ta politika centralizacije, ki je vsekarer konservativna, je takoj pokazala svoje negativne strani, saj nikakor ni moč zaneti, da bi se osrednji organi lahko z vsaj pozornostjo poveli tudi manjšim krajevnim potrebam, ki so za nas življenjske važnosti. Z decentralizacijo oblasti, ali konkretno s podeljevanjem pooblastil pokrajinskih in občinskih uprav, pa bi dobili vsaj teoretično možnost, da bi se rešitve obstoječih problemov.

Ce predimo na specifična področja, moramo najprej omeniti kmetijstvo. Res je sicer, da kmetijstvo ne spada med največje politične, vendar ne smemo pozabiti, da je dajeta tržaškemu kmetijstvu veliko važnost tudi oba tako imenovana zelena načrta, ki nakazujejo specializacijo v našem kmetijstvu predvsem na področju vinogradništva in gozdarstva. In kolikor bi imel politični moč za konkretna ukrepanja, ki bi problem začel reševati v realni luči.

Kolikor so mi problemi znani, ker sam operiram na Krasu, smem reči, da postaja situacija za celotni Kras iz dneva v dan malodane katastrofalna. Okoliške občine in tudi tržaška, kolikor sega na planoto, so podvržene nevrzdržnemu pritisku gradbenih struktur, v katerih živijo, seveda v glavnih primerih s povečanjem volmnov steklenih površin, kar nujno vodi do uničenja ambience. Na tržaškem delu Krasa za sedaj občina ne izkazuje nobenih namer, ki bi se odločila za rešitve za ta problem, ki predvidevajo rušenje in spreminjanje oblike starih tvorb. To je hvala vredna pa čeprav napačno demagoška iniciativa, ki pa ne more biti sama sebi cilj. Ljudje, ki prebivajo v starih tvorbah kraških vasi v čudoviti, a za današnje življenje zastarelih hišah, imajo pravico do vsega udobja, ki ga more nuditi življenje.

Tak imobilizem ne bo mogel dolgo zdržati. Vem za primere, ki so se dali s pravilnimi posegi odlično rešiti, toda danes je to prepuščeno čuti posameznika. Manjka koordiniran poseg, manjka pri glavnih urbanističnih načrtih, ki jih, kolikor mi je znano, imajo že vse kraške občine, detajlni ureditveni načrt, ki je edini poseg, po katerem bi se mogle uresničiti naša starišva in pravilne, znane, sicer utemeljene, a na žalost brezmočne ideje. Detajlni urbanistični načrt bi podrobno obravnaval vsako površino, vsako vasi in zaselek in vsako stavbo v vsakem zaseku. Tak načrt sestoji iz vsakega sicer analizi, ki utemeljuje posamezne posege in jasno prikazuje, posamezne posege in jasno prikazuje, vilnost neke izbire nasproti drugi.

Tržaška občina je pred dnevi razpisala vsedravnih natečaj za novo Hvale vredna pobuda, ki bo po mojem pripetomga k rešitvi zamolnega problema. Najbi bi bilo treba ustanoviti, ki bi si prevzela breme natečaja za tako podrobno ureditve Krasa, od Glinščice do Doberskega jezera. Zdaj obstaja že dovolj gradiva in tudi gradiva ureditveni posegi za vse predele, ki bi lahko tvorili osnovo za podrobno in končno ureditve. Zeleti bi bilo, da bi se okrogle mize šla pobuda do političnih izvršnih organov, da bi se začeli ukrepati o stvarni, dokler ne bo prepozno. Zdi se mi, da manjka danes predvsem jasen program, kaj bi pravzaprav na tem Krasu naredili. Z ogromni in spor med posestniki in neveljniki, ki bi tako rešen na najbolj zadovoljivi način. Izletnikom bi bili dani na razpolago ograjeni prostori, v katerih bi imeli prost, pa tudi sorn pa ne bi bilo

1. zmanjšanje zemeljskega prostora, ki je potreben za razvoj kmetijstva - predvsem mislim tu na pašnike;

2. nove razlastitve;

3. preprečitev gradnje novih hiš;

4. povečanje dvjadri, ki bi se v parkih neomejeno pletla - predvsem fazani, ki že zdaj uničuje lep del gozda;

5. pomanjkanje fondov, ki so predvideni za vzdrževanje parkov - zakonski osmutek predvideva 20 milijonov lir letnega prispevka.

Te nastatih razlogov bi verjetno kazalo zmanjšati obseg parkov in jim dati podobo naravnega muzeja, kot so to z uspehom že izvedli v Avstriji in Nemčiji. Vsekarer bi te parke, primerno ograjene, ustanovili izključno na zemljiščih, ki spadajo pod jurasko pravico in se s tem izognili razlastitvam. Istočasno bi s primernimi številom paznikov, ki morajo biti domačini, preprečili škodo, ki jo zasebni lastniki povzročajo nedeljški izletniki na pašnikih in gmajah. Dolgoletni spor med posestniki in neveljniki, ki bi tako rešen na najbolj zadovoljivi način. Izletnikom bi bili dani na razpolago ograjeni prostori, v katerih bi imeli prost, pa tudi sorn pa ne bi bilo

LUCIJAN VOLK:

Flora in favna še nista vse

Vsi slovenska in italijanska javnost, se strinjamo, da je treba naš Kras zaščititi in ohraniti njegove naravne značilnosti. Toda zdi se, da so se v diskusije o Krasu v okviru dosedanjih okroglih miz in predavanj, ki so jih pridilele razne organizacije, predvsem italijanske, o tem vprašanju, preveč omejile na določene specifične in specializirane plati tega vprašanja, za to se mi zdi toliko bolj hvala vredna pobuda Slovenskega kluba, ki daje možnost, da se razprava razširi in posploši. Ohranitev naravnih značilnosti Krasa je treba iskati in najti, upoštevajoč razne čim bolj, predvsem gospodarske, jim je Kras sedaj - ali znan biti v perspektivi - torišče.

Novo zanimanje za Kras in za škodo, ki se mu je prizadejala v dolgi letih, ko mu zlasti pristojne oblasti niso posvečale nobene skrbi, sta vzbudila profesorja Polidina in Mezzana s študijo o kraški flori in rezervatih in ki imata veliko zaslug, da sta opozorila javnost in se posebej pristojne ustanove in oblasti na nujnost pristopiti k reševanju Krasa.

Toda Kras ni in ne sme biti zaniman samo po svoji flori in favni ter po geomorfoloških značilnostih, pa tudi ne le kot pljuča mesta, ker bi tako gledanje nanj privedlo najvažnejši sestavni del vsakega ambience človeka, Kraševca. Če hočemo ohraniti nepokvarjen, kolikor je seveda še mogoče, kraški ambient, je treba posvetiti malo več pozornosti tudi človeku, ki v njem živi, mu omogočiti, da se gospodarsko obdriži in uspeva.

Osebnost mislim, da je to mogoče, če bo Kraševce deležen potrebne palete in področja. Kmetijstvo so zlasti s povojnimi razlastitvami najpogostejši nižinskih površin, skoraj popolnoma izrinili iz obalnega pasu naše pokrajine. Ostane mu skoraj samo še Kras, Toda prav na Krasu, kljub ne najboljše možnosti, ki ga domači prideleki vrtnarstva črtav gro, le nad 800 milijonov lir vrednosti, za dovoljuje le s 25 odst. Prav ta bližina trga omogoča hitro in neposredno prodajo pridelkov in v glavnem odpravlja škodljivo vlogo, ki jo ima posredništvo na dohodek pridelovalca. V tem okviru se je npr. vrednost iztrženega domačega pridelka iz cvetličarstva povečal od leta 1949 do 1965 za več kot štiričrtini in je sedaj že več kot 100 evrov, ki se ukvarjajo s to panogo. Zaravnelo je tudi se pri tem obdriži na zemlji mnogo mladik kmetov. So celo primeri, ko se mladi vračajo iz industrije.

Seveda tudi pri vrtnarstvu in cvetličarstvu ni vse rožnato, in prav zato je potrebna javna pomoč in podpora, predvsem da se jim zgradijo potrebne infrastrukture. Če se to lahko stori za druge gozdarstvske dejavnosti, če so milijarde za industrijo in trgovino, po tem je treba najti tudi nekaj sredstev za poljske poti in za napeljavno vodovodov.

Najvažnejša kmetijska panoga je pa na Krasu še vedno živinoreja, ki se obeta zelo slaba bodočnost, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

LUCIJAN VOLK:

Flora in favna še nista vse

Vsi slovenska in italijanska javnost, se strinjamo, da je treba naš Kras zaščititi in ohraniti njegove naravne značilnosti. Toda zdi se, da so se v diskusije o Krasu v okviru dosedanjih okroglih miz in predavanj, ki so jih pridilele razne organizacije, predvsem italijanske, o tem vprašanju, preveč omejile na določene specifične in specializirane plati tega vprašanja, za to se mi zdi toliko bolj hvala vredna pobuda Slovenskega kluba, ki daje možnost, da se razprava razširi in posploši. Ohranitev naravnih značilnosti Krasa je treba iskati in najti, upoštevajoč razne čim bolj, predvsem gospodarske, jim je Kras sedaj - ali znan biti v perspektivi - torišče.

Novo zanimanje za Kras in za škodo, ki se mu je prizadejala v dolgi letih, ko mu zlasti pristojne oblasti niso posvečale nobene skrbi, sta vzbudila profesorja Polidina in Mezzana s študijo o kraški flori in rezervatih in ki imata veliko zaslug, da sta opozorila javnost in se posebej pristojne ustanove in oblasti na nujnost pristopiti k reševanju Krasa.

Toda Kras ni in ne sme biti zaniman samo po svoji flori in favni ter po geomorfoloških značilnostih, pa tudi ne le kot pljuča mesta, ker bi tako gledanje nanj privedlo najvažnejši sestavni del vsakega ambience človeka, Kraševca. Če hočemo ohraniti nepokvarjen, kolikor je seveda še mogoče, kraški ambient, je treba posvetiti malo več pozornosti tudi človeku, ki v njem živi, mu omogočiti, da se gospodarsko obdriži in uspeva.

Osebnost mislim, da je to mogoče, če bo Kraševce deležen potrebne palete in področja. Kmetijstvo so zlasti s povojnimi razlastitvami najpogostejši nižinskih površin, skoraj popolnoma izrinili iz obalnega pasu naše pokrajine. Ostane mu skoraj samo še Kras, Toda prav na Krasu, kljub ne najboljše možnosti, ki ga domači prideleki vrtnarstva črtav gro, le nad 800 milijonov lir vrednosti, za dovoljuje le s 25 odst. Prav ta bližina trga omogoča hitro in neposredno prodajo pridelkov in v glavnem odpravlja škodljivo vlogo, ki jo ima posredništvo na dohodek pridelovalca. V tem okviru se je npr. vrednost iztrženega domačega pridelka iz cvetličarstva povečal od leta 1949 do 1965 za več kot štiričrtini in je sedaj že več kot 100 evrov, ki se ukvarjajo s to panogo. Zaravnelo je tudi se pri tem obdriži na zemlji mnogo mladik kmetov. So celo primeri, ko se mladi vračajo iz industrije.

Seveda tudi pri vrtnarstvu in cvetličarstvu ni vse rožnato, in prav zato je potrebna javna pomoč in podpora, predvsem da se jim zgradijo potrebne infrastrukture. Če se to lahko stori za druge gozdarstvske dejavnosti, če so milijarde za industrijo in trgovino, po tem je treba najti tudi nekaj sredstev za poljske poti in za napeljavno vodovodov.

Najvažnejša kmetijska panoga je pa na Krasu še vedno živinoreja, ki se obeta zelo slaba bodočnost, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organizirano neposredno prodajo mleka. Naše mleko je po kakovosti veliko boljše od voženega, predvsem furkantskega, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

LUCIJAN VOLK:

Flora in favna še nista vse

Vsi slovenska in italijanska javnost, se strinjamo, da je treba naš Kras zaščititi in ohraniti njegove naravne značilnosti. Toda zdi se, da so se v diskusije o Krasu v okviru dosedanjih okroglih miz in predavanj, ki so jih pridilele razne organizacije, predvsem italijanske, o tem vprašanju, preveč omejile na določene specifične in specializirane plati tega vprašanja, za to se mi zdi toliko bolj hvala vredna pobuda Slovenskega kluba, ki daje možnost, da se razprava razširi in posploši. Ohranitev naravnih značilnosti Krasa je treba iskati in najti, upoštevajoč razne čim bolj, predvsem gospodarske, jim je Kras sedaj - ali znan biti v perspektivi - torišče.

Novo zanimanje za Kras in za škodo, ki se mu je prizadejala v dolgi letih, ko mu zlasti pristojne oblasti niso posvečale nobene skrbi, sta vzbudila profesorja Polidina in Mezzana s študijo o kraški flori in rezervatih in ki imata veliko zaslug, da sta opozorila javnost in se posebej pristojne ustanove in oblasti na nujnost pristopiti k reševanju Krasa.

Toda Kras ni in ne sme biti zaniman samo po svoji flori in favni ter po geomorfoloških značilnostih, pa tudi ne le kot pljuča mesta, ker bi tako gledanje nanj privedlo najvažnejši sestavni del vsakega ambience človeka, Kraševca. Če hočemo ohraniti nepokvarjen, kolikor je seveda še mogoče, kraški ambient, je treba posvetiti malo več pozornosti tudi človeku, ki v njem živi, mu omogočiti, da se gospodarsko obdriži in uspeva.

Osebnost mislim, da je to mogoče, če bo Kraševce deležen potrebne palete in področja. Kmetijstvo so zlasti s povojnimi razlastitvami najpogostejši nižinskih površin, skoraj popolnoma izrinili iz obalnega pasu naše pokrajine. Ostane mu skoraj samo še Kras, Toda prav na Krasu, kljub ne najboljše možnosti, ki ga domači prideleki vrtnarstva črtav gro, le nad 800 milijonov lir vrednosti, za dovoljuje le s 25 odst. Prav ta bližina trga omogoča hitro in neposredno prodajo pridelkov in v glavnem odpravlja škodljivo vlogo, ki jo ima posredništvo na dohodek pridelovalca. V tem okviru se je npr. vrednost iztrženega domačega pridelka iz cvetličarstva povečal od leta 1949 do 1965 za več kot štiričrtini in je sedaj že več kot 100 evrov, ki se ukvarjajo s to panogo. Zaravnelo je tudi se pri tem obdriži na zemlji mnogo mladik kmetov. So celo primeri, ko se mladi vračajo iz industrije.

Seveda tudi pri vrtnarstvu in cvetličarstvu ni vse rožnato, in prav zato je potrebna javna pomoč in podpora, predvsem da se jim zgradijo potrebne infrastrukture. Če se to lahko stori za druge gozdarstvske dejavnosti, če so milijarde za industrijo in trgovino, po tem je treba najti tudi nekaj sredstev za poljske poti in za napeljavno vodovodov.

Najvažnejša kmetijska panoga je pa na Krasu še vedno živinoreja, ki se obeta zelo slaba bodočnost, če se bodo obdržale sedanje razmere, v katerih je prisiljena delovati. Živinorejci, ki so skoraj popolnoma odvisni od velikih posredniških podjetij, ne zaslužijo nič toliko, da bi krili potrebne stroške. Žestitat tega je, da se je samo v zadnjem desetletju število goveda zmanjšalo za več kot 25 odst.

Rešitve je možna spet le z odpravo teh posrednikov, z organiz

Marseille, krizišče Vzhoda in Zahoda Svetle in temne plati živahnega in pestrega sredozemskega pristanišča

Marsejeza ne izvira iz Marseillea - Lepi Chateau d'If, v katerega ječi je po zgodbi v Dumasovem romanu Grof Montecristo ta preživel kar 14 let

Marseille je brez dvoma eno izmed najbolj kozmopolitskih mest na svetu. Je drugo mesto v Franciji, največje pristanišče južne Evrope ter eno izmed najbolj važnih pristanišč tega mesta, se bodo vprašali, sedaj pa jih šteje skoraj en milijon. Tisti, ki ne poznajo tega mesta, se bodo vprašali, kako in zakaj se je tako hitro razvil. Vzrok je preprosto. Marseille je veliko pristanišče in v njem je zato zelo živ promet z ljudmi, ki prihajajo in odhajajo v vse dele sveta, zlasti pa v Afriko. Marseille služi kot pristanišče za južno Francijo ter dober del Švice. Samo leta 1960 je šlo skozi njegovo pristanišče nad 30 milijonov ton blaga.

Mesto pa razpolaga tudi z zelo velikim, sodobno urejenim letališčem Marignane, na katerem je v enem letu pristalo in odletelo več kot 21.000 letal z več kot enim milijonom potnikov. Tudi na letališču je največ prog usmerjenih proti bivšim francoskim kolonijam

pornografske slike, razglednice in revije lepotic in Evini obleki. V bližini te mestne četrti stoji eden izmed tistih grčev, kjer je bil pred vojno najbolj razviti in najbolj okuženi okraj Marseillea. V teh ozkih, temnih in umazanih ulicah je bilo mnogo dvoumnih lokalov in javnih hiš, kjer so se zbirali in kamor so se zatekali brezdomci, goljufi, tatovi, roparji, zvodniki, sprehajalke itd. Vsak turist, ki je pred vojno prišel v to mesto, si je hotel, čeprav podnevi, kajti ponoči je bilo zelo nevarno, ogledati ta zanimivi del mesta, kot si ogleda vsak turist znameniti Casbah v Alžiru ali v kakem drugem mestu Afrike.

Ko so leta 1943 Nemci zasedli vso Francijo in Marseille, so opazili, da je ta del mesta tudi zanje zelo nevaren. Za časa nemške zasedbe so se tu zbirali makijejci, francoski

ga, kar se okrog njega dogaja.

Neredko je prostitucija v tesni povezavi s kriminalom. Marsikateri tuje posebno pomorščak, postane žrtev roparskih padlih žensk, ki jih je tu veliko. Lovijo ga kot nedolžno ribico, ga privabijo k sebi, nakar se pojavi eden ali več njihovih podjašev in nesrečna žrtev mora molče izročiti ves svoj imetek, če hoče odnesti iz pasti celo glavo. Res pa je, da se zadnje čase številno zločinov v mestu vedno bolj krči. Zaskrbljenost pa zbujajo sedaj zločini mladoletnikov. Večkrat se zgodi, da pripeljejo na policijo mladoletnike, ki jih zalotijo pri ropanju, pretepanju staršev ali pijane v družbi hotnic. Ta moralna in fizično pokvarjena mladina je trn v peti vsem ter dela mnogo preglavico marsejski policiji.

V Marseillu se še dandanes pozna, da je bila Francija kolonialna država. V mestu je mnogo Arabcev in črncev iz raznih bivših kolonij, posebno pa iz Tunizije, Alžirije in Maroka. Teh ljudi je največ v bližini slavoloka zmage. Mnogo je tudi zlasti mulatov, ker je dosti porok med Francozinjama in črnci, katere imajo Francozinje rade. Tu so tudi nekatere ulice, kjer človek misli, da ni več v Evropi, ampak nekje v severni Afriki.

V mestu je mnogo lepih in znamenitih cerkev, palač in spomenikov. Borzna palača je iz leta 1599 in je najstarejša trgovinska zbornica Francije. «Palais Longchamp» je spomenik, s katerim so hoteli marsejski prebivalci počastiti cesarja Napoleona III., ki je dal zgraditi velikanjski in za tiste čase moderen vodovod. V bližini so muzeji, umetniške galerije ter v ogromnem parku zoološki in aklimatizacijski vrt. «Pharos» je palača, v kateri je imela svoj rezidenčni cesarica Evgenija, sedaj pa je v njej medicinska fakulteta za kolonije.

Med cerkvami je zelo znamenita cerkev opatije Saint Victor, ki jo je ustanovil leta 420 St. Cassien in so jo barbarski večkrat porušili. Obnovila sta jo opata S. Vilfrid in S. Ysain in leta 1362 jo je posvetil sam papež Urban V. Marsejska katedrala je prava mojstrovina rimsko - bizantinskega sloga. Znamenita je tudi cerkev «Notre Dame de la Garde», ki je na griču, katerega imenujejo pomorščaki «sveti grič» in radi romajo nanj.

S tega griča je krasen razgled na morje, pristanišče in razsežno mesto. Vredna občiska je tudi trdnjava Saint Nicolas. Tu so sprejemali prostovoljce za tujsko legijo, ki so jih potem pošiljali v razne kraje Afrike.

Marseille ima tudi mnogo širokih in dolžih ulic in med njimi je najlepša Canabiere,

kjer so najbolj razkošne trgovine in najbolj važni uradi in banke. Seveda so tu tudi nočni lokali z vsemi svojimi čari. Na tej ulici so ustasi ubili jugoslovanskega kralja Aleksandra in francoskega predsednika Barthoua, kar priča tudi plošča.

Mnogo ljudi misli, da izvira himna marsejeza iz Marseillea, a s tem mestom nima nič opraviti. Ko je Avstrija napovedala Franciji vojno, je bil v Strasburgu kot oficir Claude Joseph de l'Isle, ki je slučajno skomponiral vojaško pesem, katero je naslovil «Chant de l'Armée du Rhin». Pesem je ugajala skupini vojakov, prostovoljcev iz Marseillea. Ko so se na poti na fronto ustavili v Parizu, so jo na ves glas prepevali. Poslušalce je navdušila in so jo takoj imenovali «Chant de Marseille». 17. oktobra istega leta je bila proglašena za državno himno in je od takrat

znana pod imenom marsejeza.

Skoraj vsi, ki so sedaj v zrelih letih, so brali razne romane pisatelja Aleksandra Dumasa, ki je bil posebno bogat s fantazijo. Poleg «Treh musketirjev» je znan zlasti njegov roman «Grof Montecristo». Nasproti marsejskemu pristanišču leži otok If, na katerem je grad z visokim stolpom, ki ga je dal zgraditi kralj Franc I. v obrambo proti Spancem. Ze od vsega začetka so uporabljali grad tudi za jetnišnico. Sem je postavil Dumas svojo zgodbo o grofu Montecristu, mornarju in skrivnostnem popotniku, ki naj bi ga bil zaprl v Marseille leta 1815 prav na dan njegove poroke z lažno obtožbo bonapartizma in ki naj bi preživel v ječi 14 let, nato pa odkril na otoku zaklad, s katerega pomočjo naj bi se masečeval svojim sovražnikom. Vsekakor je otok vreden ogleda ne glede na to zgodbo.

Mario Magajna



Clochard (berač) zbira čike v značilni ulici starega mesta v Marseilleu, kjer se zbirajo razni potepuhi

SEDAJ JE ZNANOST VSE POJASNILA

Zagonetni naravni pojavi so nekdanj povzročali med ljudmi strah in grozo

«Krvavi» dež, žabe, morski rakci, podgane in še marsikaj je že padalo z neba - Vsega pa so bili krivi cikloni in zračni vrtinci

Prvi krvavi dež, o katerem poročila leta 1592 v Parizu. «Ljudje so jeli od groze vreščati, ko so videli na svoji obleki kri. V paničnem strahu so oblačila odpenjali in jih odmetavali», je o tem dogodku pisal takratni kronist. Vsekakor pa se tedaj nihče ni zanimal, da bi ugotovil pravi vzrok tega zagonetnega naravnega pojava. Kar samo ob sebi se je zdelo, da je ta pojav pač kazen božja, za kakršne koli grehe, ki so jih takrat ljudje napravili.

Tristo let pozneje so se prebivalci mesta Haaga med nemško-francosko vojno silno prestrašili, ko se je nekega jutra utrgal nad mestom oblak in so bile ulice v hipu spremenjene v potoke krvi. Vsi meščani so bili tedaj trdno prepričani, da je ta krvavi dež svarilno božje znamenje zaradi hudih bojev na francoskih bojiščih. Vendar pa so bili tudi nekateri učenjaki, ki tedaj niso sprejeli te razlage kar tako. Pregledali so nekaj tisteje «krvavega dežja» pod mikroskopom in ugotovili, da je rdeča barva dežja zaradi nesčetih drobnih živalic, neke vrste vodnih bolh, ki jih je

prinesel ciklon iz daljnih krajev. Toda ljudstvo ni učenjaki jemalo ter je ostalo pri svojem, da je namreč pojav pripisati nadnaravnim silam in da je to brez dvoma kazen božja.

Se manj razumljiv in seveda temu primerno skrivnosten kot ta «krvavi dež» je bil dogodek iz novejšega časa. Gledalci neke športne prireditve na Skotskem so bili priča za ne navadnemu naravnemu pojavu. Tekma se je pričela ob jasnem sončnem vremenu. Kmalu zatem pa so nebo pokrili temni oblaki in nastal je tak naliv, da so morali tekmo prekiniti. Večina gledalcev si je poiskala strehe v bližnjem gostišču. In tedaj so nekateri preplašeni gledalci opazili, da padajo z dežjem tudi morski rakci. Ker živijo te živalice samo v morju, je bil ta pojav v tistem kraju, ki je daleč v notranjosti dežele, še bolj nevaden in skrivnosten.

Znanost je dandanes že našla za celo vrsto verodostojnih poročil o podobnih dogodkih iz davnih in tudi novejših časov, popolnoma zanesljivo razlago. Saj so na primer, posebno v Ameriki, že večkrat opazovali, kako je tornado potegnil vodo iz kakega jezera ali potoka in jo prenesel daleč proč od tistega kraja. Obenem z vodo pa je prenesel tudi vse rastline in živali, ki so bile v njej.

Taki vrtinci lahko tudi potegnjejo iz morja velike množice rib in manjših morskih živali, ali živalic z zemlje in jih odnesejo kilometre daleč od tam, kjer potem popadajo na tla. Ameriški cikloni imajo tako veliko moč, ki si jo človek težko predstavlja, da odnašajo s seboj milje daleč dele hode. Ko moč vrtincev po doletem času popusti, pade na zemljo vse, kar je nosil s seboj.

Neumno bi bilo torej vse podobne dogodke pripisovati kratko in malo nadnaravnim silam, ko je nedvomno dokazano, da so to popolnoma naravni pojavi. Razumljivo pa je, da si v davnih časih podobnih zagonetnih pojavov niso znali drugače pojasniti.

Kot je bilo tudi s «črnim dežjem» 9. novembra 1918 v Montrealu v Kanadi. Ko je ciklon že nekaj ur divjal in razsajal v mestu, je začelo nenadoma na vso moč deževati. A to ni bil navaden dež, marveč dež črne barve. Zdelo se je, da pada iz oblakov pravo črnilo. Lahko si mislimo, kako so ta črni dež razlagali vraževatelji ljudje. Toda učenjaki so kmalu ugotovili, da izhaja tista črna voda iz nekaterih manjših jezer na precej oddaljenem področju, v katere tečejo studenci iz samih rudnikov črnega premoga ali iz njih bližine. Odtod črni dež. Tudi v tem primeru je vrtinec prenesel vodo iz razmeroma oddaljenih črnih jezer v samo mesto Montreal.

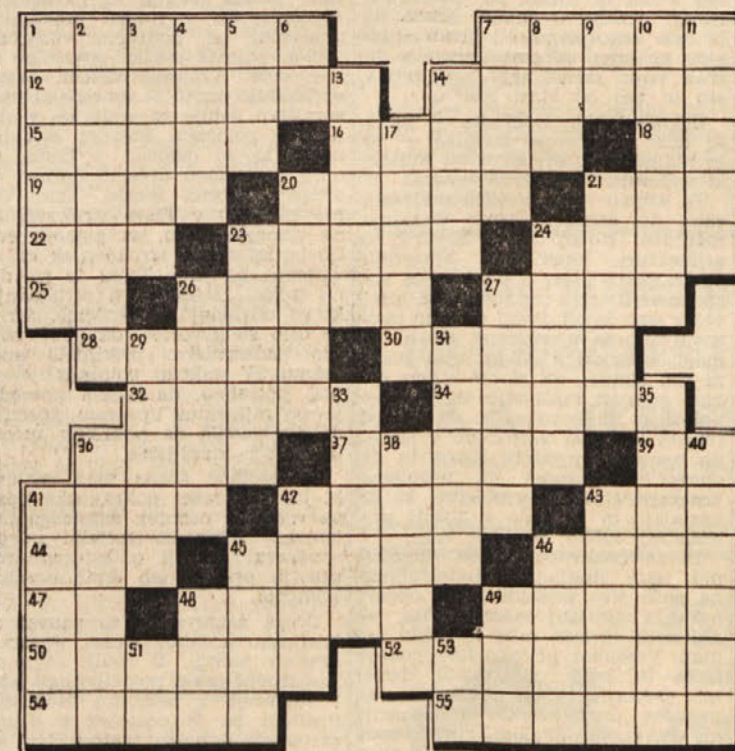
Tako je na primer v nekem zapisu iz 17. stoletja zelo natančno opisano, kako je v norveškem mestu Bergen silen ciklon prinesel s seboj žabe, podgane. Sedaj je jasno, kako je do tega prišlo, ko vemo, da je silovit vrtinec podrl nebo starih hiš in odnesel s seboj vse podgane, ki so bile v njih.

Neki drug poročevalec pa piše, da so na Poljskem deževala žabe. Teh živali je bilo toliko, da so popolnoma pokrile vse mestne ulice in strehe mestnih hiš.

Leta 1959, torej komaj pred dobrimi osmimi leti, pa je ciklon prinesel na glavno ulico Kalkute osem metrov visoko drevo s koreninami vred, tako da je obstalo pokonci sredice ulice. A v evjevju tega drevesa so prestrašeni meščani videli več še živih in zelo nevarnih kač. Očitno je bilo, da je zračni vrtinec izruval drevo v več desetih kilometrov oddaljenem pragozdu in ga prenesel v Kalkuto.

Ko vse to vemo, nam seveda ni več tako zelo zagonetno, ako vidimo, da padajo v velikem naliivu na zemljo živali, ki jih sicer tam ni.

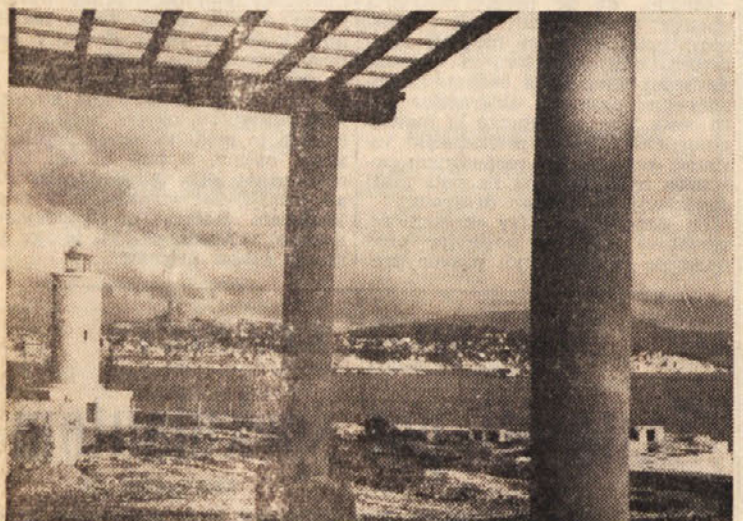
S. A.



VODORAVNO: 1. gosta črna tekočina, ki varuje pred gnitjem, 7. vrsta živega bitja, 12. skupek več snovi v celoto, 14. ime filmske igralkice Andress, 15. tatinska ptica, 16. Julijin izvoljenec, 18. avtomobilska oznaka Trsta, 19. jezero v Etiopiji, 20. bedak, 21. znoj, 22. umetnost (lat.), 23. največje iraško pristanišče, 24. vmesna pokrajina, 25. avtomobilska oznaka Vinkovcev, 26. veliko naselje, 27. deklica, 28. departma in reka v jugovzhodni Franciji, 30. največje mesto v Afriki, 32. močna starogrška kolonija na Peloponezu, 34. kristolinski skrilevec, 36. slog, 37. ratonocnik, 39. kratica za teniški klub, 41. izumitelj cepiva proti otroški parali, 42. sadni škodljivec, 43. vprašalnica, 44. časovna enota, 45. dragocena lepoticje, 46. spet las, 47. začelnici zahodno-nemškega kanclerja, 48. skupina afriških plemen, 49. trojanski kraljevič, ki je ugrabil lepo Heleno, 50. neumnost, 52. pozna življenjska doba, 54. večji kos pohištva, 55. čudovita alpska dolina pod Triglavom.

sarajevska tovarna koles, 13. monopolistično združenje kapitalističnih podjetij, 14. luka v severovzhodni Švedski, 17. človek v zgodnji življenjski dobi, 20. živalica z goboda, 21. sanitetna potrebščina, 23. drag kamen žolto zelenkaste barve, 24. najboljši slovenski telovadek (Miro), 26. slovenski zemljepisec (Anton), 27. jugoslovanska denarna enota, 29. mejna reka med Slovenijo in Hrvaščino, 31. sorodnik po očetovi strani po starorimskem pravu, 33. krilo poslopja, 35. negovoreča oseba na odru, 36. raku podobno obolenje, 38. rimski konzul, znan po nasilju, 40. strnjena kri na rani, 41. tkanina, blago, 42. nemški idealistični filozof (Immanuel), 43. starogrški kipar, 45. kratica ameriške organizacije za vesmirske polete, 46. pravokotna vojaška formacija, 48. iglasto drevo, 49. dvojica, 51. kemični znak za radij, 53. slovenski tednik.

REŠITVE PREJŠNJE KRIZANKE VODORAVNO: 1. plast, 6. psalm, 11. premog, 12. ranina, 14. trahom, 15. Verne, 16. Ta, 18. legar, 19. pasma, 20. gen, 21. Avar, 22. parta, 23. polk, 24. ki, 25. kakao, 26. ladja, 27. Stern, 30. Curie, 31. agent, 32. Lenin, 33. triko, 34. pariz, 36. sredo, 37. Rakek, 38. A(vgust) šteno, 40. Lena, 41. Keres, 42. kopa, 44. Ant, 45. trakt, 46. pomol, 47. Pt, 48. Avila, 49. kumara, 50. ankete, 52. Menart, 53. stric, 54. Istra. NAVPIČNO: 51. N(ovi) S(ad).



Pogled na Marseille z otoka If

in afriškimi deželami sploh. Vsako leto pride v Marseille več kot 4 milijone turistov.

Pa pustimo te podatke ob strani in nepotimo se v to naravnost babilonsko mesto. Marseille je podoben nekakemu amfiteatru: ves je obkrožen z griči. Vanj vodi lepa, nova avto cesta, po kateri drsijo avtomobili kot po steklu. Ko pa se pripeljejo v mestno središče, se znajdeš med tako kaotičnim prometom, da si ves iz sebe. Vsem se tu namreč hudo mudi. Pešcem in vozačem. Vsi hitijo, kot da bi jim gorelo pod petami. Če pa živiš v tem mestu nekaj časa in si ga mirno ogledaš, se ti priljubi, ker ima tako podnevi kot ponoči svoj poseben čar, zlasti zaradi velikih nasprotij.

V bližini marsejske obale je mnogo trgovin za pomorsko opremo: ter polno gostiln, ki razstavljajo v izložbah vsake vrste svežih rib in svojo specialiteto bouillabaisse, t. j. ribjo juho, ki je obenem tudi provansalska narodna jed. Seveda je tudi mnogo drugih večjih in manjših trgovin, stojnic in barak, kjer prodajajo tudi razne spominkine in kar ni nič čudnega za Francijo,

ilegalni aktivisti v borbi proti nacizmu. Zato so Nemci sporočili, da bodo v 48 urah porušili ta del mesta. In res se je tako tudi zgodilo. Nastavili so deset ton trotila in vrgli v zrak skoraj ves ta del okraja z upanjem, da bodo uničili vse makijejce. Mnogo ljudi je v tistem času izgubilo življenje in tudi številni makijejci so ostali pod ruševinami. Nacisti so mislili in upali, da bodo s tem zločinom uničili delovanje rodoljubov in antifašistov ter s takimi metodami zmagali vojno. Toda zmotili so se kot povsod, saj je tudi v Franciji narasčalo število borcev, ki so se bojevali do zmage proti nacifašizmu.

To rušenje je res v veliki meri zajelo najzloglasnejši marsejski okraj. Vendar še danes obiskovalec teh temnih zakotij srečuje mračne, sumljive tipe raznih plemen. Na trgu Quartier des Capelier prodajajo na skrivaj strelno orožje, ki si ga razni sumljivi ljudje ogledujejo in ga kupujejo. Če se človek ustavi tu dalje časa, lahko nenadoma zasliši streljanje in sploh ne ve, od kod prihaja ter niti te



ŠE ZADNJI NAPOR IN ARGO SE JE SPET ZAČUGALA NA MORSKIH VALOVH.



* JAMBOR JE BIL HITRO POSTAVLJEN, PRAVI VETER PA JE ŠE ISTI DAN NAPEL JADRO.



Z LEPO NAPETIMI JAPRI JE LADJA HITELA PROTI JUČU.

VSI SO BILI VESELI, DA SE BLIŽAJO DOMU. LE MEPEJA NE ABSIRTOV ZPRAVJE SE JE NA POTO JELO POSIARŠALO. ZATO JE PROSILA JAZONA, DA JO Z BRATOM PUSTI NA OTOKU PHAROSU, KJER JE VLADALA NJENA TETA KIRKA. SLOVO JE BILO KRAJKO. ARCONAVTOM SE JE MUDILO NAPREJ.



MORAM MU POMAGATI, JAZON! BODI SREČEN! MORDA PRIDEM, KDAJ ZA TEROJ.



ČIM BOLJ SE JE ARGO ODDALJEVALA OD OTOKA PHAROS, TEM BOLJ JE TEMNELA PODOBA MEPEJE, PRED JAZONOM PA JE VSTAJAL ŽE SKORAJ POZABLJEN LIK SREČE - HIPSIPIA.

HOROSKOP

Veljaven od 19. do 25. novembra

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V ljubezenskih zadevah pravilajte čim manj z ljubljeno osebo. Naleteči boste na ovire; Lotite se jih razsodno. Na delu se brzdajte in upoštevajte svoje izkušnje. Možno je neko napredovanje. Pazite, da ne padete po stopnicah. Svetujemo vam razvedrilo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Ohranite v srcu svoje najbolj intimne namene; v tem trenutku bi bila iskrenost škodljiva. Prejeli boste neko pismo. Na delu bodite mirni, tako se bodo izognili številnim napakam. Zdravje ne bo najboljšje, ker boste imeli motnje v občutilih.

DVOJKA (od 21. 5. do 20. 6.) Zaradi čustvenih zadev vam bo zaupanje v osebo, ki vas ima rada, narobe. Kvaliteta pravilne izbere. Na delu boste naleteeli na razne težkoče, ki jih boste prebrodili z odločnostjo in s pomočjo prijateljev. Kar se zdravja tiče, boste imeli motnje v prebavilih.

RAK (od 21. 6. do 20. 7.) Neka oseba vam bo pokazala naklonjena čustva, kar vas bo prijetno iznenadilo. Teden je primeren za sklepanje trajnih vezi. Na delu vas čaka neko srečno naključje, paziti pa morate, da ne zapravite te ugodne prilichnosti. Zdravje bo izvrstno. Bodite pogumni.

LEV (od 21. 7. do 20. 8.) Zaradi čustvenih zadev boste morali potovati, da razčistite položaj. Vsekakor ni ljubeznost upravičena. Na delu se posvetujte z izkušenimi osebami, ki vam bodo pripomogle k uspehu. Zdravje bo naravnost izvrstno. Ne bodite plašljivi.

DEVICA (od 21. 8. do 20. 9.) Zaradi čustvenih zadev boste vzbudili občudovanje. Osvobodite si boste mnoga srca. Možno je tudi ljubezensko potovanje. Na delu boste imeli mnogo uspehov in boste tudi mnogo zaslužili v kratkem času in z najmanjšim naporom. Jemljite pozivla.

TEHTNICA (od 21. 9. do 20. 10.) Imeli boste sestanek z ljubljeno osebo ter boste imeli od tega mnogo zadoščanj. Sploh bi morali biti bolj optimistično razpoloženi. Na delu se bo vse dobro končalo in boste poželi zaslužene sadove. Omejite kajenje. Odlučajte o vsem sami.

SKORPION (od 21. 10. do 20. 11.) Analizirali boste natančno neko čustvo in končno odkrili resnico. Zdi se, da ne bo vse tako, kakor si želite. Na delu morate bolj paziti na kakovost kot na količino. Z zdravjem boste zadovoljni, ker vam bo organizem dobro do loval. Bodite bolj samostojni.

STRELEC (od 21. 11. do 20. 12.) V ljubezni boste imeli uspeh zaradi nekega spetnega pomena. Sploh bodo izkušnje tega tedna zelo pozitivne. Na delu bo prišlo do nekih prenovitev, ki bodo ugodno vplivale na zaposlitev. Vendar vam pripravljamo previdnost. Odlučajte se.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Neko drhteče pričakovanje bo doživelo razočaranje. Ne pa se razburjati, ker se nobena stvar ne zgodi po naključju. Kar se dela tiče, boste porini navdihov. Trpeli boste zaradi skrmine in dobro bi bilo, da bi šli v kakšno kopeli.

VODNAR (od 21. 1. do 20. 2.) Kar si v ljubezenskih zadevah želite, je zelo daleč od vaših možnosti. Morda ste gledali previsoko? Na vsak način se ne prodajate. V poslovnih zadevah vam pretjo nevarne čeri. Zato bodite zelo potrpežljivi. Polni boste volje in energij.

RIBI (od 21. 2. do 20. 3.) V ljubezenskih zadevah vam bo pomagalo, če boste uživali zaleteni mir. Pojdite na neki sestanek. Na vsak način se ne mešajte v zadeve svojih prijateljev in raje mislite nanje. Če se ne boste pazili, se boste prehladili.



ENI ZAČENJA PODMORSKA RAZISKOVANJA



Ta eksplozija pomeni začetek sistematičnega raziskovanja petrolejskih ležišč pod vsemi italijanskimi morji: vibracije, ki jih povzročajo in ki jih registrirajo zelo občutljive naprave pokažejo morebitno prisotnost petrolejskih struktur. Italijansko gospodarstvo vedno bolj uporablja petrolej in metan: Družbi ENI - ki je že odkrila podmorska ležišča petroleja pred Gelo in metana pred Ravenna - nalaga sedaj novi zakon o raziskovanju ogljikovih hidratov, da izvede preliminarno prospekcijsko pod vsem morjem: pri poznejših raziskovanjih bodo, poleg ENI, lahko udeleženi tudi zasebni operaterji. Družbi ENI je rezerviranih 25 odst. razpoložljivih raziskovalnih področij: na drugih bodo lahko delovali tudi zasebniki, od katerih dežela pričakuje zavzetost, ki bo ustrezala težkočam dela. ENI je vložila v to iskanje petroleja in metana pod italijanskimi morji ogromna finančna sredstva in vso svojo tehnično in znanstveno sposobnost. S tem vrši svojo vodilno in vspodbudno funkcijo pri odkrivanju in uveljavljanju energetskih virov v deželi. V daljnih povojnih letih je bila na vrsti Padska dolina s svojimi ogromnimi ležišči metana; sedaj je na vrsti morje.